

BUDSKABET

Fordybelse Analyse Inspiration

TEMA:
KØNSFORVIRRING

5/2018

10
XY og XX i Bibelen

20
Godt nyt til den kønsforvirrede

26
Har vi Gud på nakken ... eller i ryggen ... eller ...?

BUDSKABET

WWW.BUDSKABET.DK

Nr. 5/2018. Årgang 153
ISSN 0901-4802
ISSN 2446-404X (Budskabet online)
Budskabet udkommer fem gange om
året, næste gang den 15. februar.

LAYOUT

Amalie Puggaard Poulsen

FORSIDEFOTO

Pexels

TRYK

Jørn Thomsen Elbo A/S

ABONNEMENT

Papirudgave med fri netadgang: 300 kr.
(unge under 30: 170 kr.)
Kun netabonnement: 170 kr.
(unge under 30: 100 kr.)
Gaveabonnement: 170 kr. for papir-
udgave, 100 kr. for netudgave
Gebyr for udlandsabonnement: 50 kr.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

UDGIVER OG EKSPEDITION

Luthersk Mission (LM)
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
tlf. 4820 7660, dlm@dml.dk
www.dlm.dk

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke
nødvendigvis redaktionens synspunkter,
men redaktionen er ved deres optagelse
ansvarlig for, at holdninger og syns-
punkter må kunne rummes inden for
det, som Luthersk Mission (LM) står for.

REDAKTØR

Ole Solgaard,
Enggårdsvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@dml.dk

REDAKTIONSUDVALG

Alex Dahl Karlsen,
cand.scient.pol., Tarm
alex.dahl.karlsen@gmail.com

Anton Bech Braüner,
stud.scient.pol., København
a_brauner@hotmail.com

Helene Shcou Andersen,
læge, Kolding
helene@ksandersen.dk

Per Månsson Westh,
cand.theol., København
peweje@gmail.com

Ruth Vatne Rasmussen,
hjemmegående/legestuesekretær, Silkeborg
vatnerasmussen@gmail.com

FORDYBELSE i bibelsk og luthersk tro

ANALYSE af tidens strømninger

INSPIRATION til kristent liv og mission

LEDER

- 04 Guds Ord skal gennemsyre forkyndelsen
Anton Bech Braüner

TEMA:**KØNSFORVIRRING**

- 06 Nye tanker om køn udfordrer os
Olof Edsinger
- 10 XY og XX i Bibelen
Michael Agerbo Mørch
- 16 Kønsforvirring
Ditte Olsen
- 17 Mød dit medmenneske!
Ole Rabjerg
- 20 Godt nyt til den kønsforvirrede
Vaughan Roberts

HORISONT

- 24 Støt de børn og unge, der bøvler
med køn og seksualitet
- 25 Ateismen skal ikke hæmme os
i at formidle kristen tro

FOR TROEN

- 26 Har vi Gud på nakken ... eller i
ryggen ... eller ...?
Ole Solgaard
- 30 Dine synder er tilgivet
Louise Høgild

ANDRE ARTIKLER

- 32 Forsoningen og formaningen
i forkyndelsen
Arne Helge Teigen

BOGER

- 36 Guds tempel eller Babels tårn
- 37 Den kristne forkyndelse
- 38 Første Mosebog – bind 1-4

For queer-ideologerne er tolerance blevet et meget grimt ord. Bag ved tolerancebegrebet gemmer der sig en tanke om, at majoriteten/de normale skal tolerere minoriteten/de unormale

LEDER

Guds Ord skal gennemsyre forkyndelsen

AF ANTON BECH BRAÜNER

Forkyndelse handler ikke om at fylde 32 kilobyte informationer på tilhørers åndelige harddisk.

Anton Bech Braüner

Det kan på mange måder lyde banalt, at forkyndelse skal tage udgangspunkt i Guds Ord. Det er vel noget, der står på side 1 i enhver (ordentlig!) prædikenlære. Og alligevel kan det være så let at glemme som prædikant.

Det kan man gøre på flere måder.

Proppet med informationer

For det første kan man som prædikant komme til at tro, at forkyndelsen handler om at stopfodre menigheden med informationer. Måske er det mest en fristelse for teologer. Men ikke kun.

Der er spændende informationer om kirkehistorie, postmoderne tænkning, mundtlig overlevering og jødisk kultur. Nogle af os har sågar hørt prædikener med informationer om både antikke vandingssystemer og landbrugsmetoder i Middelhavsregionen for at nævne nogle af de mere eksotiske eksempler på overfloden af informationer, der kan ramme en prædiken.

Jeg kender selv til iveren efter at være grundig. Trangen til at give menigheden den historiske, kulturelle og filosofiske baggrund, så menigheden kan trænge ind i teksten, kan være lokkende og nogle gange ligefrem nødvendig, hvis vi skal have budskabet med.

Mit ærinde er slet ikke en opfordring til at læne sig tilbage og håbe på, at Helligånden kommer med en åbenbaring, når man først er kommet op på prædikestolen.¹ Langt fra!

Men der er en nærliggende fare, når vi propper prædikenerne med informationer. Vi kan så let komme til at prædike *om* Ordet i stedet for at prædike *Ordet* selv.² Vi kan blive så opslugt af baggrunden, at vi glemmer budskabet.

Som tilhører kan man måske komme til at bedømme forkyndelsen på, om man lærte noget nyt, og glemmer dermed helt, at vi flere gange i Bibelen møder forkyndelsen omtalt som en påmindelse af noget, vi allerede godt ved (for

Vi kan så let komme til at prædike om Ordet i stedet for at prædike Ordet selv

eksempel 2 Pet 1,12).³

Men forkyndelse handler ikke om, at prædikanten skal have fyldt 32 kilobyte på menighedens åndelige harddisk. Vi kan gå nok så informerede i fortabelsen. I sidste ende må forkyndelsen fremholde *budskabet* i Ordet, hvis man skal kunne kalde det for en prædiken og ikke et foredrag.

Afsæt for sine egne tanker

En anden måde, man som prædikant kan glemme at tage udgangspunkt i Guds Ord, er ved at bruge Ordet som afsæt for sine egne tanker. I de grælle tilfælde læser prædikanten teksten for derefter aldrig at vende tilbage til den igen.

Måske har man allerede valgt budskabet på forhånd. Så skal man bare finde en tekst, der passer til. Dispositionen kunne næsten have taget udgangspunkt i en hvilken som helst tekst, for det var alligevel aldrig bibelteksten, der blev bestemmende for budskabet.

Hvis man har det sådan, bruger man Bibelen som en fuld mand bruger en lygtepæl. Til at støtte sig op ad. Ikke til at få oplysning.⁴

Det kan naturligvis være mere eller mindre vellykket. Nogle gange kan prædikanten redde sin prædiken hjem på en god forståelse af evangeliet og Bibelens samlede budskab. Heldigvis for det. Man anvender måske ikke Bibelen helt ansvarligt, men man kommer dog med et bibelsk budskab. Andre gange går det mindre godt, og det kan i værste fald være den direkte vej til alvorlige afvigelser fra sand kristendom.

Indimellem tænker jeg på, om vi som bibeltro prædikanter tør tage konsekvensen af vores bi-

belsyn. Hvis Bibelen virkelig er Guds ufejlbarlige og fuldt troværdige ord, så må det vel også skinne igennem i vores praksis?

Jeg er overbevist om, at god forkyndelse altid må være gennemsyret af Guds Ord. I hvert fald hvis det skal være kristen forkyndelse.⁵

Det betyder ikke, at en bibelmættet prædiken nødvendigvis er en god prædiken. Den kunne sådan set bare handle om en masse bibeltekster. Men en god prædiken er altid gennemsyret og formet af Bibelen.

Ansigt til ansigt med Gud

Hvis vi betragter Bibelen som Guds åbenbaring af, hvem han er, må det vel også være den, der er både ramme og grundlag for enhver prædiken.

Hvis vi som prædikanter har fortalt detaljeret om den jødiske kultur og lært hele vores menighed at kende forskel på saddukæere, farisæere og epikuræere, men forsømt at give dem et møde med Jesus i Ordet, har vi svigtet vores opgave som forkyndere.

Når Bibelen fortæller, at "Ordet var Gud" (Joh 1,1), så betyder det, at mødet med Ordet er et møde med den levende Gud.

Og så er vi tilbage ved forkyndelsens egentlige opgave: at stille mennesker ansigt til ansigt med den levende Gud. Til dom, til frelse og til vejledning.

God forkyndelse må give mennesker et møde med Gud i Ordet. Som prædikanter skal vi turde tage os tid til at blive overraskede og måske ligefrem banket på plads af Guds Ord, når vi forbereder os. Og måske skal nogle af os også turde at skære ned på informationerne for at holde fokus skarpt.

Det betyder ikke, at vi skal droppe den kristne lære. Men målet med enhver information må være at føre os ind i en stadig større forundring over, hvem Gud er. En stadig større glæde over evangeliet.

Lad os altid give plads for Ordet. Det er trods alt Ordet, der har magt til at skabe tro i vores hjerter og føre os hjem til Gud til sidst (Rom 10,17). ■

- 1 Det har Martin Luther vist prøvet. Efter sigende skulle det eneste, Helligånden havde åbenbaret ham, være, at han havde været doven ved at gå uforberedt op på prædikestolen.
- 2 Frederik Wisløff: *Ordet Fra Guds Munn*, Luther Forlag 1951, s. 90
- 3 Aksel Valen-Sendstad kalder oven i købet prædikanttjenesten for en "hellig repetisjonstjeneste" (*Fra predikantens studiekammer*, Lunde Forlag 1990, s. 24
- 4 Billedet blev oprindeligt brugt af den skotske poet Andrew Lang, der sagde det om sin tids politikeres forhold til statistik. Men måske kunne vi overveje, om den samme mekanisme ikke gør sig gældende for mange prædikanter? Se fx David Helm: *Expositional Preaching – How We Speak God's Word Today*. Crossway Publishing House 2014
- 5 "Der findes ingen kristelig forkyndelse, som ikke er skriftforkyndelse," skriver Carl Frederik Wisløff i *Ordet Fra Guds Munn*, Luther Forlag 1951, s. 30

TEMA

Nye tanker om køn udfordrer os

AF OLOF EDSINGER. OVERSAT AF NOA SZILAS

Den flydende kønsideologi betragter ikke køn som et givent vilkår, men som noget, man individuelt kan konstruere.

Olof Edsinger, f. 1976

Generalsekretær for Svenska Evangeliska Alliansen
 olof.edsinger@icloud.com

Få ting beskæftiger moderne vesterlændinge så meget som deres identitet. Denne trend ses allertydeligst hos den unge generation, men det er ingen overdrivelse at sige, at identitetsprojektet i store træk kendetegner alle generationer i vores tid.

Vi funderer over, hvem vi er, hvor vi kommer fra, hvor vi er på vej hen, hvilken værdi vi har, og hvilke(n) sammenhæng(e) vi tilhører. Vi prøver os frem, ændrer os og tøver – i mange tilfælde resulterer det i, at vi ikke bare lander i én identitet, men i flere forskellige. Vi er på én måde, når vi er sammen med vores familie, på en anden måde, når vi er sammen med vores venner, på en tredje, når vi er sammen med vores partner, og på en fjerde, når vi befinder os på internettet.

Kønnet som konstruktion

Et af de vigtigste aspekter af denne identitets-

søgen har med vores køn og seksualitet at gøre. Denne dimension af vores eksistens har også været genstand for debat i de sidste årtier.

Feminismens anden bølge – som voksede frem i 1960'erne og 70'erne – lancerede tanken om det sociale køn (genus) som noget, der i det store og hele var *konstrueret*, hvilket i praksis ledte til to hovedårer i den internationale feministiske bevægelse: forskelsfeminismen, som betoner forskellen mellem kønnene, og lighedsfeminismen, som betoner kønnet som en social konstruktion.¹

Inden for skandinavisk forskning er det den sidstnævnte, som dominerer, hvilket på mange måder har præget ikke mindst det svenske samfund. Men i den seneste tid er der tilmed en anden trend, som har gjort sig gældende, og det gælder både i Sverige og i store dele af den vestlige verden.

Hvis feminismens anden bølge banede vejen for synet på det *sociale* (det opfattede og udtrykte) køn som konstruktion, kan man nemlig sige, at det i den senere tid tilmed er blevet normalt at betragte det biologiske køn som en konstruktion. Selve distinktionen mellem det *biologiske* og det *sociale* køn er på den måde blevet blødt op.

Tydeligere end noget andet sted er det sket inden for LGBTQ (bevægelse for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner mv., *red.*). I denne artikel vil jeg især fokusere på de sidste bogstaver i denne forkortelse: trans og queer. Begge disse fænomener beskrives ikke blot som en *tilstand* hos en afgrænset gruppe individer, men også som *ideologier*, der har en tydelig udtalt måde at forholde sig til spørgsmål, der har med køn, seksualitet og identitet at gøre.

Trans

Begrebet *trans* har fået en stærk gennemslagskraft i løbet af den seneste tid. Der har til alle tider været nogle mennesker, der har identificeret sig så stærkt med det modsatte køn, at de eksempelvis har villet klæde sig i tøj, der er typisk for dette køn.

Der findes også solidt belæg for, at der til alle tider har eksisteret mennesker, som har oplevet sig som værende født "i den forkerte krop". Men det, der er sket i løbet af de seneste år, er, at omfanget af disse fænomener er eksploderet og tilmed har fået en ny ideologisk overbygning.

Hvis vi begynder med statistikken – og her tager jeg udgangspunkt i den svenske situation – var der frem til 2012 godt og vel 20 henvisninger om året til afdelingen for kønsidentitets-udredninger på Astrid Lindgrens børnehospital i Stockholm. Men derefter begyndte kurven at pege opad. I 2015 var tallet 116 personer, og året efter ønskede over 200 børn, at sundhedsvæsenet skulle udrede, hvorvidt de virkelig var det, som deres biologiske køn sagde, at de var.²

Parallelt med dette er *trans* blevet et mere fejret fænomen inden for populærkulturen. Et velkendt eksempel er den østrigske transvestit Conchita Wurst, der i 2014 vandt Eurovision Song Contest i København. Året efter, men på

den anden side af Atlanten, fik den tidligere OL-guldmedaljevinder Bruce Jenner et enormt stort gennembrud i medierne, da han skiftede navn og identitet og forklarede, at han fra da af ville være *Caitlyn Jenner*.

Som isolerede eksempler er det sikkert ikke så bemærkelsesværdigt. Men det interessante er den betydeligt større *fortælling*, som Wurst og Jenner kan siges at være symboler på. De legemliggør nemlig et frihedsideal, som kendetegnes ved, at det vil kappe båndet mellem vores identitet og vores biologiske køn.

Man kan sige, at vores tid lægger meget vægt på retten til at skabe sin egen identitet. Den ultimative frihed beskrives som en frihed til at definere, hvem man selv er – uanset regler, traditioner og andre ydre forudsætninger.

Når transpersoner som Wurst og Jenner definerer sig som noget andet end deres biologiske køn – som noget andet end det, deres krop, biologi, reproduktive organer, kromosomer og hormoner siger, at de er – bliver de som følge af dette symboler for en anden og meget større drøm: drømmen om den fuldkomne autonomi, det totalt uafhængige, hvor den enkelte er sin egen sandhed og får lov at definere sig selv.

Dermed ser vi også, at der er afgørende forskel mellem transseksualitet som *diagnose* og transseksualitet som *ideologi*.

Inden for sundhedssystemet anvendes begrebet *kønsdysfori* for at forklare den meget lille gruppe af mennesker, som allerede fra de tidlige år oplever sig som værende "født i den forkerte krop". Traditionelt taler man om, at mellem 0,003 og 0,02 procent oplever denne tilstand.

Men når LGBTQ-bevægelsen anvender begrebet *trans*, går de normalt ud fra et meget bredere syn på spørgsmålet, end hvad der dækkes af diagnosekriterierne for *kønsdysfori*. Svenske RFSL³ skriver på deres hjemmeside, at *trans* er "et paraplybegreb med mange undergrupper", som i grunden står for "en person, der slet ikke eller delvist ikke identificerer sig med det køn, man har fået tildelt ved fødslen."⁴

Med denne definition ser vi altså, at der er opstået en ny forståelse af selve grundlaget for et menneskes kønsidentitet. Som det allerede er

Selve distinktionen mellem det biologiske og det sociale køn er blevet blødt op

FOTO: ALBIN OLSSON

Transvestitten Conchita Wurst, der i 2014 vandt Eurovision Song Contest er et eksempel på en større fortælling, nemlig et frihedsideal, som kendetegnes ved, at det vil kappe båndet mellem vores identitet og vores biologiske køn.

blevet nævnt, er kønnet nærmest blevet noget metafysisk: uafhængigt af krop, biologi, de reproduktive organer, kromosomer og hormonsammensætning.

At dette bliver problematisk, også ud fra et kristent perspektiv, siger sig selv. Hvis vi tror på Gud som Skaberen, bliver vi jo samtidigt nødt til at tro, at han har en mening med vores kroppe – og med den skabelsesgivne inddeling af os mennesker i mænd og kvinder.

Dette faktum fjernes ikke af den lille gruppe, som af medicinske grunde oplever sig som værende født i en forkert krop.

Også drømmen om den fuldkomne autonomi (selvstyre, uafhængighed, *red.*), hvor enhver har sin egen sandhed, står i skarp kontrast til Bibelens vision for det gode liv. Tværtimod er vi nemlig kaldet til afhængighed – først og frem-

mest af Gud og hans forordninger, og derefter af hinanden som mennesker.

Queer

Går vi fra *trans* over til begrebet *queer*, er det sikkert den mindst kendte af bogstaverne i LGBTQ-spektret.⁵ For bare nogle år siden var det overhovedet ikke en selvfølge at inddrage Q'et i forkortelsen,⁶ men på det seneste har queer-ideologien fået en meget stærkere gennemslagskraft – i det mindste i Sverige. Det gælder specielt i børnehave- og skolerégi.

"Queer" er engelsk, og betyder egentlig *mærkelig* eller *afvigende*. Men i disse sammenhænge kan *queer* også repræsentere en specifik måde at forholde sig til køn, seksualitet og identitet på. Idéhistorisk kan man sige, at queer-ideologien voksede frem i mødet mellem feministbevæg-

sen og gaybevægelsen, men til forskel fra disse betragter man identiteten og seksualiteten som noget helt og holdent *flydende*. Såkaldte binære (todelte, *red.*) modsætninger som mandligt-kvindeligt og normalt-unormalt forkastes, og al tale om en "naturlig" seksualitet betragtes som undertrykkende. Eller, med den svenske socialantropolog Fanny Ambjörnssons ord:

*"Queer, både som politisk bevægelse og som teori, gør opmærksom på en række forhold i samfundet som har at gøre med genus (det sociale køn, dvs. det oplevede eller udtrykte køn, red.), seksualitet og magt. Men i stedet for at søge oprejsning og tolerance for de personer, som oftest diskrimineres på grund af deres seksuelle præference eller identitet, retter queer spotlightet mod det påståede normale. Snarere end at kæmpe for at ligestille homo- med heteroseksualitet, opfordrer queer os til at tænke bort fra opdelingerne. Queer vil helt enkelt vende op og ned på antagelsen om, at der findes en normal og en unormal måde at være seksuel kvinde eller mand. På denne måde giver queer os et redskab til at stille spørgsmålstegn ved de sandheder, som samfundet tager for givet, om det så handler om genus, seksualitet eller en anden form for normalitet."*⁷

Ambjörnssons ord gør det nærmest overtydeligt, at vi her har at gøre med en ideologi, og ikke bare en specifik seksuel identitet. Enkelte personer kan ganske vist tale om sig selv som queer eller ikke-binær, men det, som har givet begrebet en sådan gennemslagskraft, er, at det også viser sig brugbart på et mere overordnet plan.

I Sverige anvendes queer-ideologien i dag i både skolen og i børnehaven, og allertydeligst bliver det i ligestillings- og antidiskrimineringsarbejdet. Før i tiden talte man ofte om tolerance og om betydningen af at tolerere hinanden – fx mennesker med en anden hudfarve, religion eller seksuel orientering end en selv. Men for queer-ideologerne er tolerance blevet et meget grimt ord. Bag ved tolerancebegrebet gemmer

der sig en tanke om, at majoriteten/de normale skal tolerere minoriteten/de unormale.

Og eftersom queer går imod al tale om normalt og unormalt, er man på det sidste gået over til en såkaldt *normkritisk* pædagogik. Præcis som Ambjörnsson udtrykker det, vælger man i denne pædagogik at vende op og ned på antagelsen om, at der findes en "normal" måde at være og fungere på som menneske.

I stedet for at kæmpe for tolerance, kæmper man derfor for, at *alle* alternativer skal betragtes som ligeværdige. At være LGBTQ er præcis lige så naturligt som at være heteroseksuel, funktionshandicappet er lige så naturligt som ikke at være det – og så videre.

I de svenske skolemateriale lægger man typisk op til at sætte spørgsmålstegn ved forskellige typer af normer. Der nævnes oftest kønsnormen (at majoriteten af alle mennesker kan deles ind i mænd og kvinder) og heteronormen (at et menneske forventes at være heteroseksuel, indtil det modsatte er bevist).⁸

Kortet tegnes om

Samlet set kan man sige, at vi lever i en tid, hvor kortet i forhold til køn, seksualitet og identitet er ved at blive tegnet om – endda på en meget dramatisk måde. Den konstruktivistiske skole inden for feminismen har banet vejen for en tankegang, der praktisk set kan siges at underminere hele den traditionelle forståelse af køn.

Som kirke kan vi bestemt ikke uden videre afværge de erfaringer, der ligger til grund for disse ideologier. Til tider har vi haft en unødigt rigid forståelse af de forskellige kønsroller, og vi har ikke altid været så gode til at møde seksuelle minoriteter med respekt.

Men både trans- og queer-ideologierne er alligevel dybt problematiske, og kan desuden få alvorlige konsekvenser, når de i det store hele føres over på befolkningen. Der er derfor god grund til, at kristne har fokus på dette tema. ■

- 1 denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Litteratur/Kvindelitteratur/kvindeforskning
- 2 Louise Frisén et al: *Kraftig økning av könsdysfori bland barn och unga*, Läkartidningen 9.10.2017
- 3 Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter
- 4 www.rfsl.se/hbtq-fakta/hbtq-begreppsordlista/
- 5 I visse sammenhænge forekommer tilføjesen QIA til LGBT. Se næste fodnote for yderligere forklaring
- 6 I dag er det blevet ganske normalt at skrive LGBTQIA+. I'et står for interseksuel og A'et for asekuel. Plusset står for det voksende antal varianter, der i det store hele figurerer indenfor bevægelsen såsom androgyn, ikke-binær, genderqueer etc.
- 7 Fanny Ambjörnsson: *Vad är queer?*, Natur och Kultur 2006, s. 9
- 8 Hvis man ønsker det uddybet, kan jeg henvise til de mange eksempler i min bog *När minoriteten tar majoriteten som gisslan: Om identitet och sexualitet i queer-teoriernas tidevarv*, SEA 2015

TEMA

XY og XX i Bibelen

– ET INTERVIEW MED MIKKEL VIGILIUS

AF MICHAEL AGERBO MØRCH

Bibelen hylder kønsforskellene og giver fodfæste i en kønsforvirret tid.

Michael Agerbo Mørch,
f. 1988

Administrerende leder af DBI's
Center for teologi i praksis
mam@dbi.edu

Det menneskelige køn er blevet politiseret, og mange stemmer forsøger at styre samtalen. Hvis kristne skal navigere i debatten, må vi en tur i helikopteren og stille nogle grundlæggende spørgsmål.

Hvis ikke vi udvikler en robust, bibelsk teologi om køn, vil menighedens folk søge svar på udfordrende spørgsmål andre steder. Hvis valget er mellem sekulær oplysning og mangelfuld information, vil en overvejende stor gruppe søge den sekulære oplysning.

Artiklen her er et spinkelt bidrag til at finde fodfæste i en kønsforvirret tid. Vi vil undersøge tre områder: Hvad siger Bibelen om kønnet? Hvorfor er kønspolariteten (spændingsforholdet mellem to forskellige køn) en velsignelse? Og hvordan finder vi den rette, nuancerede balance mellem stereotyper og normopløsning?

Bibelens første sider

Mikkel Vigilius, der er lærer på Luthersk Mis-

sions Højskole i Hillerød, har undersøgt den aktuelle kønsdebat dybtgående og forfattet en stribe indholdsmættede artikler i tidsskriftet *Nyt Liv*, som han også er redaktør for. I mange år har Vigilius desuden skrevet og undervist om kønsroller i hjem og menighed. Derfor synes det oplagt at stille netop ham en buket af de spørgsmål, som har meldt sig hos mig i den verserende debat.

Bølgerne kan gå højt, når det drejer sig om køn, og jeg ønsker at træde et skridt tilbage og stille Vigilius det grundlæggende spørgsmål: "Hvad siger Bibelen egentlig om køn?"

Bibelens første tre kapitler (1 Mos 1-3) er fundamentale for mange ting, også kønnet. Her lærer vi, at mennesket er mand og kvinde, som både udgør en helhed og en forskellighed, altså er komplementære. De er ligeværdige, men forskellige. Mennesket i ental er mand og kvinde, og de er skabt til fælles tjeneste i skaberværket.

I kapitel 2 får vi at vide, at manden og kvinden

ikke klarer sig godt uden hinanden – og jeg tror, det gælder, uanset om vi er singler eller gift. Vi behøver hinanden og beriger hinanden. Både Jesus og Paulus havde fx kvinder i deres nærhed. Alligevel må vi sige, at ægteskabet er i centrum her. Tematikken kan samles i ordene "ægteskab, enhed og frugtbarhed".

Kapitel 3 specificerer nogle særlige kald. Kvindens kald er at give liv til slægten, mens mandens særlige kald er det hårde arbejde.

Køn og DNA hænger sammen

– Men det handler umiddelbart om menneskets identitet. Siger Bibelen noget om det anatomiske og biologiske?

Kønnet konstateres ved fødslen. Det identificeres via kønsorganerne. Menstruation og sædafgang er to biologiske processer, som hver er forbundet med og identificerer ét bestemt køn. Alle, der menstruerer, er kvinder. Alle, der har sædafgang, er mænd. Så når Bibelen taler om mand og kvinde, taler den også om anatomi og biologien (fx 3 Mos 15,32-33). Det hænger sammen.

– Nogle kønsdebattører taler for, at man skal forstå køn ud fra fire parametre: genetisk, anatomisk, psykologisk og sociologisk. Det genetiske kan man ikke ændre på, men man kan ændre på de tre andre kønsområder. Hvorfor duer den sondring ikke i lyset af din udlægning?

DNA og kønsorganer hænger jo sammen. Du kan ikke sætte en brandvæg ned mellem genetikken og anatomi. DNA'et linker hormoner og udvikler kønsorganer, hvilket vil sige, at det ene bestemmer det andet. Du kan måske fjerne dit kønsorgan, men du kan ikke ændre på dit køn. En mand, der har fået fjernet sine kønsorganer, kan stadig ikke få menstruation. Han er og bliver mand.

Så har vi nogle få interkønnede, som har blandede køns karakteristika. Ofte beror det på kromosomfejl og dermed fejl i DNA'et. Her kan der være tvivl om kønnet, og det må så tildeles på grundlag af et skøn. Men det ændrer ikke ved normen: at kropens biologi afgør kønnet.

– Hvilke andre tekster i Bibelen er afgørende

angående køn?

Femte Mosebog 22,5 og den nytestamentlige parallel i Første Korintherbrev 11,3-16 handler om påklædningen, som jo er afgørende, når vi diskuterer transkønnethed (kønsidentiteten opleves anderledes end det biologiske køn, red.). Her gives et kald til at stå ved vores biologisk givne køn og ikke lave cross-over, fordi det er uværdigt. Hvis ikke kønnet er objektivt identificerbart ud fra anatomi, er det umuligt at sige, hvem der følger, og hvem der bryder denne formaning. Formaningens forudsætter, at kønnet kan ses.

Derudover vil jeg nævne to tekster (Rom 1,26f, 1 Kor 6,9), der begge peger på, at der er en seksual orientering, som er naturlig og i pagt med Guds vilje. Det naturlige og gudvillede hænger sammen med biologien. Man skal finde sammen med en, man har biologisk komplementaritet med. Kun mand og kvinde kan biologisk blive "et kød" og derved få børn.

Endelig vil jeg nævne Efeserbrevet 5,21-33, der er helt fundamental, når det kommer til kønsroller. Manden kaldes til med Kristus som forbillede at sætte sig selv til side og ofre sig i omsorg for hu-

Mikkel Vigilius, der er lærer på Luthersk Missions Højskole i Hillerød, har undersøgt den aktuelle kønsdebat.

Bibelen nøjes ikke med at konstatere forskellen mellem kønnene; den hylder forskellen. Og måske trænger vi til at lade os udfordre af dens positive tale om køns polariteten.

struen. Hensynet til hans egne ønsker, ambitioner og lidenskaber må underordnes hensynet til, hvad der gavner hende. Manden er kaldet til at være den tjenende leder, og hustruen er kaldet til at støtte ham i det kald. Det er kongevejen til et velsignet ægteskab og familieliv.

Bibelen hylder kønsforskellen

Det er tydeligt, at Vigilius med den skitse både understreger forskellen mellem kønnene og samtidig understreger det velsignede ved denne forskel. Men hvorfor er det egentlig så afgørende at vise, at køns polariteten er positiv? Kan vi ikke bare nøjes med at konstatere, at sådan har Gud valgt at skabe os?

Bibelen nøjes ikke med at konstatere forskellen; den hylder forskellen. Vi må ikke nøjes med noget mindre.

Hos mig selv har jeg oplevet en indre modvilje mod mange af de bibelske tekster om forholdet mellem mand og kvinde og dermed om køns polariteten. Jeg tror, det kommer fra min egen natur og af påvirkning fra kulturen. Men jo mere jeg har arbejdet med emnet, jo gladere er jeg blevet for Bibelens vejledning. Jeg vil opfordre alle kristne til at arbejde med de tekster, som vækker mest indre modstand. De åbner alle for en rig velsignelse for begge køn.

Bibelens to første kapitler betoner stærkt, at Gud skaber fuldkommen godt. I centrum står vores skabelse som mand og kvinde. Det er skabelsens klimaks og største velsignelse. Adam og Eva afspejler i deres enhed og i deres roller Guds eget væsen, og ægteskabet mellem dem er en afspejling af Kristi forhold til og frelse af kirken.

Derfor må forskellen hylides. I det lys bliver det

også klart, at kulturelle angreb på køns polariteten er en del af åndskampen og dybest set et angreb mod Skaberens.

Bibelen taler altså klart og entydigt positivt om køns polariteten. Men hvordan stiller vi os så i forhold til et af tidens hotteste emner, nemlig kønsidentitet? Nogle mener, at Bibelen ikke taler om kønsidentitet, og at spørgsmålet derfor er adiafora (dvs. i en etisk gråzone). De hævder, man må fastholde to køn – anatomisk og sociologisk – men at den psykiske identifikation med kønnene er mere åben. Hvad tænker du om det synspunkt?

Når Gud har skabt og kaldet os til noget bestemt, så er det ikke adiafora. Vi er ifølge Bibelen skabt og bestemt til at identificere os med vores biologiske køn og dette køns særlige kald.

At nogle indefra har en modvilje mod dette, er en tragisk konsekvens af syndefaldet. Det gælder både homoseksuelle, som seksuelt drages mod deres eget køn, og transkønnede, der ønsker at identificere sig med det modsatte køn. Begge grupper har indefra en stærk lyst til at gå imod det, Gud har skabt og kaldet dem til.

Evangeliet er, at begge grupper kan leve som kristne i et opgjort forhold til Gud og under Guds nåde ved tro på Jesus. Grundlæggende adskiller de sig ikke fra andre kristne. Vi er alle frelst med syndige lyster til at gå imod Guds kald og vilje.

Alligevel har homoseksuelle og transkønnede brug for en særlig omsorg i den kristne menighed. Ikke fordi deres synder er større end andres, men fordi deres lidelse er større, deres kamp er mere ensom, og kulturens pres på dem for at få dem til at gå imod Guds kald er særlig stærk.

Psykisk lidelse

– I dine artikler i Nyt Liv 1-2018 fastholder du, at transkønnethed er en psykisk sygdom. Jeg er ikke ude efter sensationer, men efter en uddybelse, for hvorfor er det afgørende at fastholde. Virker det ikke unødvendigt polemisk?

Det handler for mig i høj grad om, hvordan vi bedst hjælper de transkønnede. På andre områder anser vi det generelt for en psykisk lidelse, hvis man har et dybt traumatiseret forhold til en ellers normal krop, og vi anser terapi for at være den rette behandling – ikke operationer. Hvis transkønnethed er en psykisk lidelse, så er den rette lægelige behandling terapi.

Den førende internationale ekspert på dette område, den amerikansk-canadiske professor Kenneth Zucker, har haft over 500 børn og unge med symptomer på transkønnethed i behandling. Opfølgningsstudier har vist, at 90 % ved terapi fik det godt med kroppens køn.

At så mange kan få det godt med deres krop, er for mig med til at underbygge, at det er en psykisk lidelse, og at terapi er den rette behandlingsform.

Feminine mænd og drenge piger

Men uanset om man har det svært med at være det køn, man er skabt med, eller om man – som de fleste – trives fint med det, er det relevant at spørge: Hvor meget elastik er der i kønsbeskrivelserne for os i Bibelen? Hvor ens skal vi være? Er der plads til feminine mænd og drenge piger, eller er der nogle dyder og karaktertræk, som vi bare må synke, uanset om vi er allergiske over for den slags?

Jeg har selv været overrasket over, hvor lidt Bibelen siger direkte om maskulinitet og femininitet. Derfor oplever jeg det også lidt komisk med nogle af de bøger, der over flere hundrede sider udbreder sig om "den bibelske maskulinitet eller femininitet". Jeg tænker, "hvor får de alt deres materiale fra?"

Bibelens grundlæggende pointe er, at vi skal vedkende os at være hhv. mænd og kvinder, og vi må vedkende os vores særlige kald i familie og menighed. Men så er spektret for mig at se vidt i forhold til anlæg, evner og følelsesliv. Der er plads til både bløde mænd og drenge piger i den bibelske rammebeskrivelse.

I Bibelen er der flere mænd end kvinder, der laver

Hvis transkønnethed er en psykisk lidelse, så er den rette lægelige behandling terapi

I teenageårene kan nogle være usikre på deres kønsidentitet. Kulturen kan presse dem i retning af at overveje, om de har et uklart køn eller er transkønnede

mad. Sådan foregår det også hjemme hos os. Er jeg så en blød mand? Muligvis, men ikke nødvendigvis mere end patriarken Jakob. Hos os er det min kone, som har de tekniske færdigheder. Men for så vidt ligner hun jo den hustru, der hylles i Ordsprogenes Bog 31. Jeg tror, vores børn oplever, at der er stor forskel på far og mor, og det er vigtigt, at de mærker, at far er glad for at være mand, og mor for at være kvinde.

I teenageårene kan nogle være usikre på deres kønsidentitet. Det kan være piger, der elsker at spille fodbold, og drenge som ikke interesserer sig det mindste for biler. Kulturen kan presse dem i retning af at overveje, om de har et uklart køn eller er transkønnede.

I den kristne menighed må vi hjælpe dem til at få det godt med deres biologiske køn, og det gør vi bl.a. ved at skabe forståelse for, at der er mere end én måde at være en rigtig dreng og en rigtig pige på.

Samtidig må vi forholde os positivt til sunde, kulturbestemte koder for maskulin og feminin identitet som fx tøj og frisure. Men det er ikke alle de gode udtryk for maskulinitet og femininitet, der lader sig definere og indfange i ord. Noget er et mysterium, og det tror jeg, vi må være taknemmelige for. Vi bliver aldrig færdige med at undres og glædes over den anden.

Biologien modsiger socialkonstruktivismen

– Netop ideen om at kigge på de ”kulturbestemte koder” er vel farlig i disse tider, hvor kønnet siges at være konstrueret og flydende. Hvordan knytter vi til ved kulturen?

Det er rigtigt, at vi må forholde os stærkt selektivt til de tanker om og forsøg på at udfolde køn, som vi møder i kulturen. Men vi har biologien med os. Det store flertal af humanbiologer og neurologer bekræfter den fundamentale forskel på de to

køn. Problemet i vores tid er de socialkonstruktivistiske og normkritiske ideer. Bare to citater til illustration:

Psykolog, ph.d. og specialist i klinisk sexologi Gert Martin Hald siger: ”Den totale dekonstruktion af kønnet har haft stor gennemslagskraft og præger dele af den humanistiske kønsforskning, men den er revnende ligeglad med empiri. Evidensen peger på, at vi hver især fødes med nogle biologiske vilkår, der udstikker den mest sandsynlige retning for vores kønsidentitet.”¹

Professor i neurovidenskab Annica Dahlström siger: ”Jeg mener, at feminismen og lighedsideologiens succes har gjort, at Skandinavien er langt bagud, når det kommer til at forholde sig til biologiske kønsforskelle. Der er jo en hel generation, som har bygget deres karriere på, at kønnet er en social konstruktion, og deres verden falder sammen nu, hvor det viser sig at være forkert. De meget negative reaktioner på den nye forskning kommer typisk fra humanistiske akademikere uden kendskab til biologi.”²

Begge citater illustrerer, at afvisningen af de to givne køn har en urokelig størrelse imod sig: den gudskabte biologi.

– Der er jo store forskelle på kulturer rundt om i verden. Er det alle fortolkninger af det mandlige og kvindelige, som kan rummes inden for elastikken?

Bestemt ikke. De fleste ikke-kristne kulturer er machokulturer, hvor mænd bruger deres fysiske magt til at pålægge kvinderne det hårdeste arbejde og definere sig selv som mere værd end dem. Begge dele er i direkte strid med Første Petersbrev 3,7.

I de fleste efterkristne kulturer er feminismen udbredt med sit oprør mod mandens lederskab. I mange vestlige lande opmuntres kvinder til at klæde sig erotisk appellerende og værdsættes for det i

modstrid med Første Timotheusbrev 2,9. Alt må vurderes ud fra Skriften. Efter sorteringen kan der blive noget godt tilbage, som er gode, kulturelle udtryk for mandlighed og kvindelighed.

Mandens rolle

Jeg studser over, at Vigilius karakteriserer mandens rolle som hårdtarbejdende og selvopofrende, for i dag, hvor mange sidder på kontor dagen lang, er det svært direkte at forbinde hårdt slid med mandens lod. Vigilius giver mig ret i, at situationen har ændret sig med tiden, men argumenterer for, at det hårde arbejde er mandens lod på alle områder af livet og ikke kun i forhold til at skaffe brød på bordet.

Han tager et simpelt eksempel fra eget liv: Der er en konflikt i forhold til et barns klassekammerat. Hvem ringer til klassekammeratens forældre? Hvis der ikke er særlige argumenter for, at konen gør det, så gør manden det, fordi han kender sit kald: "Jeg ta'r det hårdeste og sureste".

Pointen er altså, at manden ved, at hans opgave er at give sig helt hen for hustruen, for det var, hvad Kristus gjorde for kirken. Men den konkrete applicering kan tage sig meget forskellig ud til forskellige tider, i forskellige kulturer, udført af mennesker med forskellige personligheder, evner og overskud.

Gud er vores far

Jeg har lyst til at slutte en ring tilbage til Første Mosebog 1-3. I den teologiske litteratur, som også har behandlet spørgsmålet om køn intenst i nogle årtier, er der opstået en lille strømning, der forsøger at anvende treenighedslæren til at opløse kønsforskellene. De argumenterer med, at når Gud skaber både manden og kvinden i sit billede (1 Mos 1,26f), så er Gud egentlig *queer* (flydende køn) og ikke en mand, som teologihistorien ellers ofte har omtalt ham som.

Ud fra en umiddelbar betragtning giver det måske god mening: Hvis begge køn er en refleksion af Guds billede, må han vel være interkøn-

net. Men der er et eller andet, der skurrer, så jeg spørger Vigilius, om denne tolkning er holdbar.

Jeg køber den ikke. Den teologiske videnskab løber ind i blindgyder, når den begynder at spekulere, og det er det, der sker her. Skriften siger ganske klart, at manden og kvinden begge er skabt i Guds billede. Det er ikke til debat. Men derfra kan vi ikke slutte tilbage til Guds køn. Det bliver spekulation. Vi må blive ved Bibelens ord. Når Gud åbenbarer sig for os i Bibelen, sker det som vores far og vores broder, og Gud omtales konsekvent altid som en "han". Derfor må vi tale til Gud som vores far og vores broder og altid tale om ham som "han".

– Hvordan skal vi så forstå de mange kvindelige karakteristika, som tillægges Gud igennem Bibelen?

Jeg læser dem som analogier (sammenligninger) på Guds sind. Når Gud tillægges moderlige træk, så gør det ham ikke til moder, men så er der et træk ved moderen, ikke mindst den trofaste kærlighed, som kan kaste lys over Guds væsen, og som bedst formidles til os mennesker netop på den måde.

– Hvis vi kalder Gud for far, afgør det så ikke sagen?

Jo, det gør det i forhold til at omtale Gud som "queer". Men det afgørende stød mod queer-ideen må være inkarnationen, som gør Kristus til mand for evigt. Gud bliver menneske i manden Jesus af Nazareth, og han forbliver menneske og mand for evigt. Igen er det nok værd at understrege, at begge køn er ligeværdige i Guds øjne, for begge bærer hans billede.

Kæmp på livets side!

Kønskampen er i fuld gang. Den er opslidende, men nødvendig. For det er en kamp, der gælder tilliden til Guds ord, glæden over hans skaberværk og vores ansvar i en verden, som har vendt Gud ryggen. Kampen skal kæmpes – ikke pga. vores eventuelle kulturkonservatisme eller traditionalisme, men fordi vi ved, at Guds skaberværk er godt, og at kønsforskellene derfor er på livets side.

-
- 1 Citeret fra: Lone Frank, "Transkulturelt", Weekendavisen 15.-21. april 2016, Ideer
 - 2 Citeret fra: Lone Frank, "Den store forskel", Weekendavisen 20.-26. juli 2007, 1. sektion

TEMA

Kønsforvirring

REFLEKSION NR. 1127¹

Ditte Olsen, f. 1965

Cand.mag. i dansk

dittemkolsen@gmail.com

-
- 1 Det er måske 1127. gang, jeg har vendt, drejet og forsøgt at forstå
1 Mosebog 1,27

AF DITTE OLSEN

Hvorfor er han så interesseret i

sex? Hvorfor har han pustet Adam op og holdt
Eva nede? Alt, hvad der er GUDS,

forsøger han at ødelægge! Gennem århundreder
har han tegnet et BILLEDE

af hende som enten skøge eller madonna. Men
altid var hun lænket hos børn og æsler, mens han
satte Kain op til at slå sin bror ihjel. Da hun
endelig sled sig løs, sprang hun som en
gummibold lige over i hans lejr og slog sine egne
ufødte børn ihjel. Og han intensiverede sine
løgne om sex og ægteskab. Han ER

hurtig til at skifte strategi, så han punkterede
Adam, så han blev helt blød og uformelig, og så Eva
dermed frit kunne forgribe sig på
førstefødselsretten. Adam, der var hos hende,
sagde ingenting. For hvad er MENNESKET?

En selvudviklet abe, SKABT SOM

tilfældig evolution? Bare vi er humane, er vores
køn vel underordnet? For hvad er en MAND? OG

en KVINDE?

Vi vil selv bestemme, hvad og hvem vi er! Og
Fjenden klapper sig på lårene; han vil så gerne
vinde den sidste bold, selvom han ved, at kampen
er tabt. ■

TEMA

MØD DIT MEDMENNESKE!

AF OLE RABJERG

Når jeg kigger på det transkønnede menneske indeni og ikke på det ydre, opdager jeg, at jeg står over for et fantastisk medmenneske.

På en helt almindelig aften i bibelkredsen fortæller Keld om en kollega, der er transkønnet (dvs. en person, som ikke identificerer sig med sit biologiske køn, *red.*). Personen er også meget åndeligt søgende, og Keld har tænkt på at invitere denne kollega med til bibelkreds. Hvad sker der i dig? Hvad mærker du følelsesmæssigt? Hvordan vil du reagere?

En anden aften i missionshuset er der en ny kvinde, som deltager. Du har ad bagveje hørt, at denne kvinde har forladt sin ægtemand, fordi hun er homoseksuel, og hun er forelsket i en kvinde på arbejdspladsen. Der bliver kaffepause, og kvinden sætter sig ved et bord. Hvad gør du? Hvad sker der i dig? Hvad mærker du følelsesmæssigt?

Når du møder mennesker, der på den ene eller anden måde opleves meget forskellige fra det, du er vant til, så kan det påvirke dine reaktioner, følelser og adfærd. Denne artikel sætter fokus på de situationer, hvor mødet mellem dig og det andet menneske kan opleves vanskelig. Artiklen kommer til at handle mest om dig og

de vanskeligheder i dig, som kan problematisere dette møde.

Vores umiddelbare reaktioner

I forhold til ovenstående eksempler reagerer du måske med en vis ulyst til, at den transkønnede kommer med i bibelkredsen, eller en ulyst til at sætte dig ved kaffebordet med den homoseksuelle kvinde. Denne umiddelbare ulyst kan komme til at styre din adfærd, så du fx kommer med forklaringer på det uhensigtsmæssige i, at den transkønnede kommer i bibelkredsen. Eller i missionshuset skynder du dig måske at finde et andet sted at drikke din kaffe. Dine umiddelbare reaktioner og adfærd udstråler dermed ikke åbenhed og imødekommenhed.

Forståelige reaktioner

Ulysten i dig kan hænge sammen med nogle dybereliggende reaktioner. Vi har en medfødt reaktionsmåde, som særligt bliver tydelig i ni-måneders-alderen, nemlig fremmedangsten. Et spædbarn kan ofte tages op af en "fremmed",

Ole Rabjerg, f. 1968

Psykolog i Foreningen Agape
ole@agape.dk

uden at barnet reagerer voldsomt. Men fra ca. ni-måneders-alderen vil barnet kunne græde voldsomt, når det bliver taget op af en fremmed. På dette udviklingsstadium har barnet lært at kravle og kan kravle lidt væk fra mor. Hvis en fremmed tager barnet op og måske vil stikke af med barnet, så aktiveres fremmedangsten, og barnets gråd advarer mor om, at det er ved at blive bortført. Det er altså en medfødt og smart overlevelsesmekanisme.

Fremmedangsten aktiveres ikke kun i småbarnsalderen, men kan også blive aktiveret i voksenlivet, når vi møder det fremmedartede hos andre mennesker, fx i ydre adfærd, fremtoning eller udseende (fx etnicitet), og det indvirker ofte langt mere på vores følelser og adfærdsreaktioner, end vi lige er klar over. Når vi kan reagere med en angstbaseret sikkerhedsadfærd, så hænger det altså sammen med en dyb og medfødt overlevelsesmekanisme i os.

For det andet kan vi reagere med ubehag eller en vis form for afsky, når vi møder en seksuel udtryksform, der strider mod vores egen seksualitet. Den mekanisme er egentlig med til at hjælpe os til at fastholde retningen i vores seksuelle orientering. Når en heteroseksuel mærker ubehag i mødet med en homoseksuel eller transkønnet, så er det ikke personen som sådan, disse reaktioner handler om, men derimod en reaktion på den modstriden seksualitet.

Forstyrrelsen hos mig selv

Hvis jeg får aktiveret ubehag i mødet med en transkønnet, så kan det meget let få mig til at tænke, at det er den transkønnede, som er årsagen til mine følelser, og dermed den transkønnede, som skal ændre sig. Sagt med andre ord, så må den transkønnede holde op med at være transkønnet, for at jeg kan få ro indeni igen.

Det svarer lidt til et reaktionsmønster, som mange kender fra ægteskabet. Når forskelligheden i forhold til min ægtefæl-

Selvom du måske er uenig i den adfærd eller levevis, som den anden har, så er du ikke ansvarlig for den andens liv, men ansvarlig for, hvordan du indgår i kontakten

le går fra at være noget fascinerende til at være noget truende, så kan jeg let få travlt med at ændre på min ægtefælle, fordi jeg tænker, at hun er årsagen til mit ubehag. Men min kone er ikke årsag til mine ubehagelige følelser. Og den transkønnede er ikke årsag til min eventuelle angstelse og ubehag.

Årsagen er, at jeg kommer til at opleve forskelligheden som en trussel. Jeg kommer til at fokusere på noget ydre, fx adfærd, reaktionsmønstre, udseende, holdninger osv. og får derved aktiveret nogle primitive og dybe automatreaktioner i mig.

Jeg glemmer at se helheden. Jeg glemmer at se mennesket. Og derfor bliver det ikke et møde mellem to mennesker. Det bliver derimod et møde mellem min frygt og den transkønnede. Men det er er mit ansvar at gøre noget ved det.

Hvad skal jeg gøre med mine følelser?

Jeg gør noget vigtigt, hvis jeg kan begynde med at se mine følelser som mit ansvar og se dem som noget, der handler om mig. Jeg kan ikke vælge ikke at reagere følelsesmæssigt. Men jeg kan vælge at tage ansvar for følelserne og gøre noget ved dem.

Hvad gør mor, når barnet reagerer med fremmedangst? Mor beroliger barnet, medmindre det er en ond fremmed (og det er det sjældent). Således må vi også berolige vores eget følelsessystem, hvilket særligt sker på to måder.

Den ene måde er ved, at vi anerkender vores følelser og sætter ord på dem. Fx si-

ger højt til os selv: "Ja, jeg mærker lige nu en ulyst, en modstand eller en frygt. Eller jeg mærker en vis kropslig modstand mod fællesskab." Denne anerkendelse er med til, at følelserne ikke kommer til at styre os så meget.

Den anden måde er ved, at vi opdager, at den "fremmede" slet ikke er fremmed. Den transkønnede er hverken ond eller fremmed, men et menneske af kød og blod, som har nogle grundlæggende menneskelige følelser og behov, der er helt identiske med mine egne. Fx behovet for at opleve sig anerkendt som menneske, behovet for at blive en del af et fællesskab, behovet for at blive forstået osv.

Når jeg formår at kigge på mennesket indeni og ikke på det ydre, så vil jeg opdage, at der ikke er tale om en fremmed, men i stedet et fantastisk menneske.

Vis respekt

Når du møder en transkønnet eller en person, som har andre typer af seksuelle følelser og adfærd end din egen, så er det vigtigt, at du gør det til et menneskemøde, dvs. et jeg-du møde, hvor et menneske møder et andet menneske.

Det gør du ved at ville være sammen med den anden, at vise respekt, at give den anden oplevelsen af at være en vigtig person og ved at vise oprigtig interesse i dette menneskes liv. Du gør det også ved at fokusere på det, I kan have fælles, og ved at vise respekt for de områder, I er forskellige på.

Over for en transkønnet kan du vise re-

FOTO: ISTOCKPHOTO

spekt ved at bruge den betegnelse, som personen selv anvender. Hvis det er en transkvinde, så omtal hende respektfuldt, som en kvinde, og anvend det navn, hun selv anvender. Jo mere du møder den anden i dennes univers, jo større chancer er der for, at det netop kan blive et møde mellem to mennesker, hvor der bliver skabt grundlag for at opbygge tillid og en tryk relation.

Det kan desuden være vigtigt, at du er opmærksom på ikke at få forandringsprojekter på den andens vegne. Det vil den anden lynhurtigt mærke, enten bevidst eller ubevidst, og den anden vil reagere med enten at forsvare sig selv eller trække sig fra kontakten. Selvom du måske er uenig i den adfærd eller levevis, som den anden har, så er du ikke ansvarlig for den andens liv, men ansvarlig for, hvordan du indgår i kontakten.

Du er dermed den vigtigste faktor for, om det

bliver et menneskemøde. Jeg har i ovenstående anvendt "du-formen" for at tale konkret til dig. Men alt det skrevne er ligeså meget skrevet til mig selv. Jeg tror, mange af os har brug for at tage den udfordring op, som fremkommer ovenfor.

Tillid er basis

Måske har du nogle tanker om, at den transkønnedes selvopfattelse, adfærd eller holdninger kan være problematisk på den lange bane i forhold til generel trivsel eller åndeligt liv. Hvis du oplever en tilskyndelse til at dele disse bekymringer med den transkønnede, så gælder de samme vigtige rammer som i al menneskelig kontakt, nemlig at du har den andens tillid.

Tilliden må altid gå forrest og være bærende, og hvis ikke tilliden er bærende, så kan det medføre, at den anden oplever det som krænkende. ■

Vi kan umiddelbart reagere med ubehag over for det, der er fremmed, fordi forskelligheden opleves som en trussel. Men det er vigtigt, at den umiddelbare følelse ikke kommer til at bestemme over vores møde med det menneske.

TEMA

Godt nyt til den kønsforvirrede

AF VAUGHAN ROBERTS. OVERSAT AF ANTON B. BRAÜNER

Vi behøver ikke skabe os selv. Når vi finder vores plads i Guds historie, kan vi opdage vores sande identitet og finde den sande frihed.

Vaughan Roberts, f. 1965

Præst ved Saint Ebbes Church, Oxford, Storbritannien
vaughan.roberts@stebbes.org

Steve Jobs havde en præcis forståelse af tidsånden. Navnene på hans Apple-produkter – iMac, iPod, iPhone og iPad – er slående. Jobs vidste, at vi lever i en *i*-verden, hvor alt drejer sig om *individet*.

Vores kultur har nu i det store og hele afvist begrebet objektiv sandhed – i det mindste når det kommer til de store spørgsmål om mening og moral. Hvor efterlader det os? Med os selv som individer!

Individualisme som moralsk bagtæppe

Jonathan Grant har sagt, at ”denne kultur af ekspressiv individualisme er blevet den moderne verdens moralske bagtæppe.”¹ I løbet af de sidste par årtier er selvbestemmelse blevet en uantastet forudsætning hos mange. Ingen har ret til at sætte spørgsmålstejn ved, hvordan den enkelte vælger at udtrykke sig selv.

Disse ændringer i vores kulturelle værdier har påvirket måden, vi opfatter køn på. Hvis vi er frie til at definere vores egen identitet uden at være bundet af gamle konventioner, omfatter

det også gammeldags, begrænsende, binære mand-eller-kvinde-opfattelser af køn. I dag er det kroppen frem for sindet, der bliver behandlet med hormoner, eller operationer, der bliver brugt for at ændre kroppen, så den passer til personens oplevede identitet.

Nogle stemmer har stillet spørgsmålstejn ved, om disse udviklinger i den medicinske tilgang er passende. For eksempel har en gruppe amerikanske børnelæger² for nylig talt imod praksissen med at give pubertetshæmmende hormonbehandling for børn, der tror, de er det modsatte køn.³

Børnelægerne peger også på, hvilken skade det ville forårsage, hvis andre tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse mellem en patients mentaltale og fysiske tilstand, såsom anoreksi, blev behandlet på samme måde.

De, der taler imod den nuværende konsensus på denne måde, kan forvente modstand og er i risiko for at blive beskyldt for den seneste overtrædelse: ”transfobi”.

Sagen er, at denne debat går langt dybere end

FOTO: ISTOCKPHOTO

videnskabelige og medicinske argumenter. Det er et sammenstød mellem to verdensbilleder.

To slags "evangelium"

Bag de forskellige synspunkter og verdensbilleder ligger der forskellige "evangelier": forskellige forståelser af, hvad der fører til frihed.

Tidsåndens iVerden har et "evangelium", der opmuntrer os til at se vores liv som en historie, hvor jeg er heltene. Det rigtige og autentiske mig er blevet undertrykt og spærret inde af udefrakommende kræfter, såsom religion, samfundet og traditionel moral. Så det er op til mig at redde mig selv – at hævde min egen individualitet og blive tro over for mig selv.

Bibelen fortæller en anden historie om undertrykkelse, befrielse og frihed – en sand historie. Men i Bibelens historie er vi ikke heltene. Det er Gud. Men når vi finder vores plads i hans historie, kan vi opdage vores sande identitet så vel som den sande frihed.

Vi behøver ikke skabe os selv. Det har Gud allerede gjort. Men ved at vende os fra ham, har

vi spoleret alting. Det er sandt, at religion, samfundet og traditionel moral kan være undertrykkende, men de er ikke det fundamentale problem. Det fundamentale problem er synden – menneskets oprør mod Gud, som har spoleret hele den skabte orden inkl. os selv.

Vi er selv en del af problemet. Vi har brug for en anden helt end os selv. Det fantastiske er, at Gud i sin nåde har sendt sin søn, Herren Jesus Kristus, for at være den helt. Han er den redning, vi så desperat har brug for.

Det perfekte menneske

Redningen begynder med, at Kristus bliver født på jorden som et menneske. Det er en fantastisk bekræftelse af vores skabte kroppe. Guds søn blev født i menneskeligt kød. Og han var ikke en karakterløs skabelon af mennesket. Han blev født, voksede op og levede som et menneske.

Og hvilket liv han levede! Han var så forskellig fra Adam, det første menneske. Adam var ikke tilfreds med bare at være menneske. Han ønskede at være som Gud. Men langt fra at få op-

Tidsåndens "evangelium" opmuntrer mig til at se mit liv som en historie, hvor jeg selv er heltene. Så det er op til mig at redde mig selv – at hævde min egen individualitet og blive tro over for mig selv.

Det afgørende er ikke, hvad mine følelser siger om mig selv, men hvem Gud har skabt mig til at være, dvs. den jeg vil være efter opstandelsen

rejsning, faldt han og trak menneskeheden ned med sig. Men Kristus, "som havde Guds skikkelse (...) gav afkald på det (...) og blev menneskeligt" (Fil 2,6f). Og han gjorde det for os.

Jesus var Gud, og han forbliver fuldt ud Gud, men han holdt sig ikke til sine privilegier. Han blev menneske og sidenhen, i sit jordiske liv, levede han, som Adam og vi skulle have levet. Hans perfekte lydighed viste sig fuldt ud i døden (Fil 2,8).

Fordi han aldrig havde syndet, fortjente Jesus ikke, hvad Adam og Eva havde oplevet, og hvad menneskeheden oplever af naturen – adskillelsen fra Gud. Men på korset gik han frivilligt i vores sted, idet han repræsenterede hele den syndige menneskehed, da han døde. Han tog vores adskillelse fra Gud på sig selv, så vi ikke skal møde den, hvis vi stoler på ham.

Og så opstod Jesus vidunderligt nok. Hans kropslige opstandelse er en anden massiv bekræftelse af vigtigheden af vores kroppe. Det er et klart udtryk for, at Gud er forpligtet på vores materielle verden. Han har forpligtet sig til ikke bare at redde vores sjæle, men også vores kroppe og hele den skabte orden.

Jesu opstandelse er en forsmag på, hvad der vil komme, når Gud vil forsoner hele skabningen og etablere "en ny himmel og en ny jord" (Åb 21,1). Skabningen venter på Jesu andet komme ved tidernes ende. I mellemtiden skal de gode nyheder om frelse ved Jesus Kristus prædikes i hele verden.

De, der vender sig fra deres oprør mod Gud og stoler på ham, bliver givet en ny identitet. Den mest almindelige beskrivelse af kristne i Ny Testamente er som nogen, der er "i Kristus". Vi er blevet dybt forbundet med ham ved Helligånden.

Det betyder, at Gud ser på os som nogen, der er forbundet med ham. Vi er døde med ham. I

Guds øjne er der allerede blevet betalt for vores synder. Og åndeligt talt er vi blevet oprejst med Kristus. Vi er ikke længere adskilt fra Gud, men nyder et nyt liv i fællesskab med ham, vores himmelske far. Og en dag, når han er kommet igen, vil vi fysisk opstå med ham.

Vi vil altid være usikre, hvis vores identitet baserer sig på noget inden i os selv: vores følelser, fornemmelser eller præstationer. Men denne nye identitet i Kristus, som han tilbyder os, kan ikke være mere sikker. Vi vil ofte svigte Gud, men vores forhold til ham forbliver urokket, fordi det ikke er bygget på noget, vi gør, men på, hvad Kristus allerede har gjort for os. Gennem livets op- og nedture kan vi være fuldstændigt sikre på Guds kærlighed. Han er ikke bare Skaberen, men han er også Forsoneren.

Denne nye identitet tilbydes til alle. Der er ikke noget hierarki inden for Guds familie, så nogle er tættere på ham end andre på grund af deres race, sociale status eller køn. Det er Paulus' pointe, når han skriver: "For I er alle Guds børn ved troen, i Kristus Jesus (...) Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus" (Gal 3,26.28).

Disse ord må i øvrigt ikke tages ud af konteksten, så man fejlagtigt hævder, at Kristus ophæver forskellene mellem kønnene.

Den kristne erfaring nu

Mens vi venter på den nye skabelse ved Jesu genkomst, lever vi stadig i en falden verden og fortsætter med at erfare, at synden trækker i os i vores liv. Men, utroligt nok, er vi ikke længere slaver af synden. Vi er blevet sat fri fra syndens straf, fordi Kristus er død for os. Og vi er sat fri fra syndens magt ved Helligåndens værk i os.

I Ånden er vi blevet givet nye hjerter, så vores dybeste ønske nu er at elske og ære Gud. Som Paulus udtrykker det, lever vi "i lydighed mod Ånden" (Rom 8,4f). Men vores gamle syndige begær består, så der foregår en intens krig i os mellem det og vores nye begær, der er givet os ved Ånden (Gal 5,17). Vejen til hellighed er at "vandre i Ånden" (Gal 5,25), modstå synd og leve i overensstemmelse med Guds vilje.

Den moderne idé er, at vi skal bekræfte de følelser, vi har, og at vi kun kan være autentiske,

når vi udtrykker vores begær. Men Bibelen lærer os, at noget af vores begær skal modstås. Vi skal måle vores begær og følelser mod Guds vilje, idet Ånden gennem Bibelen gør os sensitiv over for de ting, der bedrøver ham, og hjælper os til at leve på en måde, der glæder Gud.

Måden, Gud arbejder for at lade kristen modenhed vokse, er sjældent ved at fjerne brydninger eller vores forstyrrede krop og sind. Ganske ofte tillader Gud dem at fortsætte. Og utroligt nok fornyer Gud vores indre menneske, så vi ligner Kristus mere og mere – gennem den fortsatte kamp med vores brudte kroppe og sind.

Det lader til, at nogle af de største troens helte er nogle af dem, der er fortsat med dybe kampe. Nogle af dem er fysiske – måske i form af et betydeligt handicap. Andre er psykologiske – måske depression eller vedvarende kønsforvirring.

De, der kæmper med deres kønsidentitet og bliver kristne, får ikke noget løfte om, at disse følelser vil gå væk. Men de er blevet lovet, at Helligånden er til stede og vil forsikre dem om deres nye identitet som Guds børn.

Det indebærer, at det afgørende ikke er, hvad mine følelser siger om mig selv, men hvem Gud har skabt mig til at være, dvs. den jeg vil være efter opstandelsen. Min oprindelse og min skæbne i Kristus må derfor påvirke, hvordan jeg lever nu. Og den oprindelse og skæbne indbefatter min krop med dets køn.

Det betyder, at de, der oplever vanskeligheder med deres kønslige identitet, må modstå de følelser, som opmuntrer dem til at se sig selv som noget andet end deres køn fra fødslen. De vil nogle gange falde i tanke eller handling, som vi alle gør, men de er kaldet til at holde ud. Det kan føles fortvivlende til tider – som hvis de var på vej mod døden. Men det er livets vej, som Kristus har kaldet os alle til.

Omkostningerne vil blive meget virkelige for os på forskellige måder, afhængig af de forskellige udfordringer vi står over for, men vi er alle kaldet til at fornægte os selv, tage vores kors op og følge Kristus (Mark 8,34). Der ligger en smerte i det – nogle gange en meget stor smerte.

Men når vi dræber det begær, der fører væk fra Guds vilje, bringer det liv, ikke død. Paulus skriver:

”Altid overgives vi midt i livet til døden for

Jesu skyld, for at også Jesu liv kan komme til syne i vores dødelige krop” (2 Kor 4,11).

Kristus er med os hvert et skridt ad vejen. Selv under store prøvelser kan vi kende den dybe glæde og tilfredshed ved at kende hans kærlighed. Og som vi gradvist vokser i lighed med Kristus, bliver vi stadigt mere og mere de mennesker, vi var tænkt til at være.

Evangeliet tilbyder tilgivelse, en frisk start på livet, en ny kraft til ægte forandring, og en ny familie at høre til. Det er en besked til alle – inkl. dem, der kæmper med alle slags spørgsmål om deres identitet.

Vi siger ikke til mennesker: ”Få fikset dig selv, og kom så til Jesus”. Det er ikke sådan, det fungerer. Vi siger til menneske: ”Kom til Jesus, og han vil begynde at gøre dig hel igen”.

Og det er erfaringen ved at være en Jesus-efterfølger. Vi er alle i proces på den ene eller anden måde. Ingen, der følger Jesus, har grund til stolthed i andet end deres frelser, som har betalt prisen og sat dem fri.

Midt i glæden vil smerten fortsætte for kristne, der lever i en falden verden. Den vil oven i købet blive intensiveret gennem det, vi allerede har modtaget i Kristus. Vi har allerede modtaget smagen af en fantastisk frelse i Kristus, og vi længes efter mere.

Nyskabelsen

Når Jesus Kristus vender tilbage, og vi er oprejst til at være sammen med ham, vil vi få de perfekte, genoprettede kroppe og genoprettede sind i en fuldstændig genoprettet verden. Alle vores kampe vil være forbi. Der vil ikke længere være gråd, skrig eller smerte (Åb 21,4). Der vil ikke længere være psykologisk fremmedgørelse, men en fantastisk smag af at være ét med dem, vi var tænkt til at være – mænd og kvinder fuldstændigt genoprettet i Guds billede, mens vi priser og herliggør ham.

Vi hungrer efter hvile og fred, fordi vi er blevet skabt dertil. Ved nyskabelsen vil vi kunne hvile fra de kampe, vi alle har på grund af faldet. Og vi vil nyde freden og harmonien, som den første mand og kvinde havde i Edens have. Det er det kristne håb – et håb, som vi kan have tiltro til, fordi Jesus har banet vejen gennem sin lidelse på korset og sin opstandelse fra de døde. ■

- 1 Jonathan Grant: *Divine Sex*, Brazos Press, Grand Rapids, Michigan (2015), s. 34
- 2 www.acpeds.org/normalizing-gender-dysphoria-is-dangerous-and-unethical
- 3 Denne behandling har været tilgængelig i Storbritannien hos the National Health Service (NHS) siden 2014.

Artiklen er uddrag fra to kapitler i bogen *Transgender – Talking Points*, The Good Book Company – www.thegoodbook.co.uk/transgender-talking-points.

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSØGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

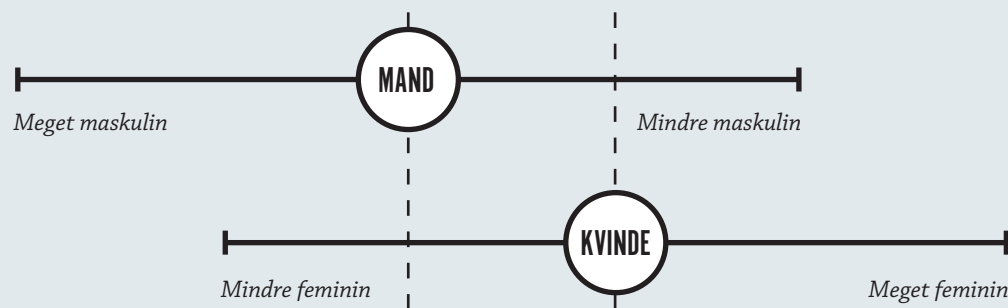
SPALTEN VIL OGSÅ INDEHOLDE PASSAGER FRA DEN KIRKELIGE DEBAT OG KLIP FRA FORSKELLIGE BLADE OG AVISER.

Støt de børn og unge, der bøvler med køn og seksualitet

Kristne skal stå klar til at gribe børn og teenagere, når de "snubler mellem køn og seksualitet. Ellers er der helt sikkert andre, der griber dem. Og dem, der griber os, bliver dem, vi stoler på."

Sådan skrev en ung mand i Kristeligt Dagblad d. 12. september 2018. Han havde haft svært ved at passe ind i sin klasse på den kristne friskole. Baseret på hans tøjstil mente andre, at han var "bøsse", hvilket fik ham til seriøst at overveje det, og han endte med at blive grebet af homomiljøet.

For mig er det et hjerteskrærende opråb. Som kristne menigheder, forældre og skoler må vi blive mere lyttende og tilgængelige for dem, der bøvler med deres kønsidentitet eller deres seksuelle orientering. Ellers kan vi ufrivilligt være med til at skubbe unge længe ud i enten en transkønnet eller homoseksuel identitet.

Psykologisk set er variationen inden for det enkelte køn større end den gennemsnitlige forskel mellem de to køn.

På en temadag om kønsidentitet d. 8. november skitserede psykolog Ole Rabjerg et bredt spekter af det maskuline og det feminine.

Hans velunderbyggede pointer er: "Psykologisk set er variationen inden for det enkelte køn større end den gennemsnitlige forskel mellem de to køn."

Skitsen er for mig at se en gavnlig hjælp i mødet med de børn og unge, der føler sig forkerede kønsmæssigt.

I stedet for at skubbe dem ud i unødige overvejelser om, hvorvidt de er transkønnede eller homoseksuelle, kan vi pege på, at man sagtens kan være en "rigtig pige", selvom man er mere til action end til perleplader, og at man sagtens kan være en "rigtig dreng", selvom hverken motorolie eller NFL siger en noget.

Det betyder på ingen måde, at vi skal opdrage kønsneutralt. Og vi skal heller ikke lægge skjul på, at det naturlige

er, at mand og kvinde tiltrækkes af hinanden.

Vi må frimodigt pege på Guds gode tanker med, at han har skabt os som henholdsvis mand og kvinde. Det er et værn mod såvel det stereotype kønsbillede som den flydende kønsideologi.

Gennem åben samtale og vores eget forbillede må vi hjælpe med til, at flere med glæde kan identificere sig med det køn, Gud har skabt dem med.

Ole Solgaard

*Det er ikke muligt at være neutral.
Der findes ikke et tros-tomt sted*

Ateismen skal ikke hæmme os i at formidle kristen tro

Nogle af de mange nyudgivne bøger må jeg ofte nøjes med at læse på anden hånd. Sådan også med *Seven Types of Atheism* af John Gray, som jeg kun har læst en anmeldelse af. Men Jakob Holms anmeldelse i Weekendavisen d. 10. august var spændende nok i sig selv.

Den engelske filosof John Gray er selv ateist, men hævder, at "som troen på en gud kan udtrykke sig på mange måder, kan troen på, at en gud ikke har skabt verden, gøre det samme" (citeret fra anmeldelsen; ikke fra bogen). Gray beskriver syv forskellige former for ateistiske trosretninger i sin bog.

Ifølge anmelderen får flere af de ateistiske trosretninger en del kritik med på vejen, fordi Gray mener, at "ateisme i mange tilfælde blot er mono-teistisk religion i nye klæder". Gud er bare blevet erstattet af et andet begreb, af "menneskeheden" for eksempel, troen på den sande eller rene menneskearts opståen. En reelt

tænkende ateisme ville ifølge John Gray begynde med at sætte spørgsmålstegn ved den fremherskende tro på menneskeheden som sådan – ligesom den ville sætte spørgsmålstegn ved alle former for tro på noget andet, end hvad der reelt kan observeres.

John Gray vil nok definere sig selv som en ægte ateist – i modsætning til moderne ateister som fx Richard Dawkins og Christopher Hitchens, der har fundet deres "gud" i viden-skaben og fornuften.

Selv tænker jeg, at alle former for ateisme – også den, som Gray står for – er en slags tro. Det er dog forskelligt, i hvilken grad de vil missionere for deres tro.

I den forbindelse kommer jeg til at tænke på natur/teknik-timerne i min tid på lærerseminariet, hvor jeg et par gange fik en kommentar om, at jeg som kristen skulle passe på med at prædike for mine elever. Jeg kunne berolige dem med, at jeg ville bruge mine

undervisningstimer på pensum. Havde jeg haft mere mod dengang, ville jeg have sagt, at de også skulle passe på med at prædike for deres elever.

For sagen er, at den alternative tro på, hvordan verden er blevet til, er blevet til en overbevisning for rigtig mange. En blind overbevisning i mange tilfælde. Flere steder bliver evolutionsteorien fremlagt så selvfølgeligt, som om alt er bevist og sandt. Det afslører, at den for nogle er blevet til en tro, en religion.

Men selv om jeg absolut har tænkt at holde mig til fotosyntese, atomer og planter, så er det umuligt, at min tro og værdier ikke vil skinne igennem. For mig er det er en stor del af lærergerningen – og elevernes dannelse – at de kan spejle deres egen tro og overbevisning op ad den voksnes. For det er ikke muligt at være neutral. Der findes ikke et tros-tomt sted.

Nogle gange kan det dog næsten lyde sådan, når vores del

af verden bliver fremhævet som sekulær. Men efter at have læst anmeldelsen af *Seven Types of Atheism* er jeg i hvert fald overbevist om, at ateismen er en missionerende religion, som arbejder på at overbevise flest mulige om, at Gud ikke findes.

Derfor må vi med endnu større frimodighed fortælle om den levende Gud, som skabte verden. Vi må ikke lade os kue. Og vi må ikke i en misforstået hensyntagen til de "ikke-troende" (hvad de jo reelt ikke er) undlade at fortælle om vores tro. For vores tro er ikke mennesketanker og hjernesvind, men en overbevisning, der er skænket os gennem Jesus Kristus.

Jeg hørte for nylig om en mand, der mandag morgen spurgte sine kolleger om, hvor de havde været i kirke dagen før? Ja, hvorfor ikke frimodigt sætte den kristne tro på dagsordenen midt i de ateistiske strømninger? Det er ikke sikkert, vi har tid til at vente.

Ruth Vatne Rasmussen

FOR TROEN

Har vi Gud på nakken ... eller i ryggen ... eller ...?

AF OLE SOLGAARD

*Det gængse gudsbillede blandt kristne har ændret sig.
Men Bibelen korrigerer vores skæve billeder.*

Ole Solgaard, f. 1969

Redaktør af *Budskabet* og
journalist på *Tro & Mission*
os@dml.dk

Der er mange ting, der er med til at forme vores billede af Gud. Både det, vi har oplevet, og det, vi har hørt i løbet af vores liv. Vores forældre har især været med til at forme vores gudsbillede. Men også skole, børneklub, medier og omgangskreds har spillet en stor rolle.

Om vi vil det eller ej, har vi alle et gudsbillede – en forestilling om, hvordan Gud er. Og det billede vil jeg gerne udfordre i denne artikel.

Ændret gudsbillede

Jeg har fået fortalt, at en ung elev på en af de kristne skoler i en andagt sagde: "Vi har ikke Gud på nakken; vi har Gud i ryggen!" Dermed formidlede hun med en skarp formulering sit gudsbillede.

Nu ved jeg jo ikke præcis, hvad den unge pige mente med ordene, men de har i hvert fald givet mig stof til eftertanke. Noget af det vil jeg reflektere over her.

De fleste kender sikkert fornemmelsen af at have nogen på nakken. Det er ikke en rar følelse. Der er nogen, der altid er ude efter mig. Det kan fx være lærere, "kammerater", forældre – eller politiet.

At have nogen i ryggen er derimod en god og varm følelse. Det har noget med sikkerhed og garanti at gøre. Uanset hvad jeg gør, så kan jeg regne med deres skulderklap og opbakning.

Spørgsmålet er så, hvordan mit billede af Gud er? Oplever jeg ham som en, jeg har på nakken? Eller som en, jeg har i ryggen? Eller hvad ...?

Det er mit klare indtryk, at det gængse gudsbillede blandt kristne har ændret sig gennem tiden. Det kan både hænge sammen med ændringer i opdragelsesmønstre, i det omgivende samfunds kultur og tidsånd og i en forskellig vægtlægning i den forkyndelse, man har lyttet til.

Derfor vil de danskere, der er født før 1950, ofte være vokset op med fornemmelsen af at

have Gud på nakken, mens de, der er født efter 1990, ofte er opvokset med fornemmelsen af at have Gud i ryggen.

Den bebrejdende gud

Personligt havde jeg nok som stor dreng et billede af Gud som en, der var på nakken af mig. Han skulede efter mig: "Har du nu lavet en bommert igen?" Jeg oplevede ham som en, der bebrejdede mig – og aldrig blev tilfreds. Hele tiden på nakken af mig. Derfor blev min oplevelse af at være kristen noget anstrengt. Noget med dårlig samvittighed.

Overskriften over et liv med det gudsbillede var: *Ikke nok!*

Mange slider med det billede – og indimellem gør jeg det stadigvæk også selv: Der er så meget, der ikke er godt nok. Ikke fordi jeg er meget værre end de andre, nej tænk bare på ..., men det er alligevel ikke godt nok. Jeg burde jo være mere tilgivende og næstekærlig. Jeg burde være mindre egoistisk. Burde bede noget mere. Burde fortælle mere frejdigt om Jesus. Burde være mindre materialistisk. Burde være mere åndelig og inderlig i min tro.

Ikke godt nok!

Det er klart, at hvis man generelt bøvlser med skam og lav selvværdsfølelse, kan det være med til at forstærke (eller måske endda forårsage) sådan et gudsbillede. Uanset hvad jeg gør, så er det bare aldrig godt nok. Ikke fordi jeg kan udpege en masse konkrete punkter, som gør mig skyldig over for Gud eller andre. Det er bare sådan generelt "ikke godt nok". Jeg er bare forkert.

Livet som kristen kan i den situation opleves som en håbløs stræben – med konstant dårlig samvittighed. For hvornår bliver det egentlig "godt nok"?

Den bekræftende gud

Nej, så kan det da synes meget mere opløftende at have det andet gudsbillede, som pigen beskrev: Vi har Gud i ryggen! Han er vores garant. Han klapper os på skulderen.

Med det gudsbillede er Gud ikke den bebrejdende, men den bekræftende Gud! Der er ikke så mange løftede pegefingre. Han bekræfter os i, at vi er okay, som vi er. Han bakker os op i vores valg og beslutninger. Bekræfter vores planer og vores måde at indrette os på.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Har man i opvæksten eller i tidsånden manglet autoriteter og grænser, kan det være med til at forstærke eller måske endda danne sådan et gudsbillede.

Det er et gudsbillede, der er ret udbredt i vores individualistiske tid. Både i den brede folke(kirke)lighed og i mere "fromme" sammenhænge. Det udtrykkes også i nyere lovsange med formuleringer som fx: "Tak, at du bekræfter os!"

Overskriften over et liv med det gudsbillede bliver: *Det går nok!*

Hvis vi har problemer af forskellig slags, giver vores Gud os et skulderklap: Det går nok! Hvis vi er i tvivl om, hvad der er rigtigt eller forkert at gøre i en situation, siger han: "Det går nok –

Nogle oplever, at Gud altid er på nakken af dem. Livet som kristen i den situation kan være en håbløs stræben med konstant dårlig samvittighed. For hvornår bliver det egentlig "godt nok"?

Den virkelige Gud er jo, som han er. Uanset hvilket bil- lede vi har af ham

du skal bare gøre, hvad du selv føler er rigtigt, så skal jeg nok bakke dig op i det og velsigne dig.”

Med det billede af Gud kan man tage det rimeligt afslappet med bibelske retningslinjer. Gud er jo ikke så nøjeregnende. Og hvis vi tænker på det med evigheden, om det bliver himmel eller helvede ... : ”Det går nok. Du er lige så god som alle andre, og med lidt hjælp fra Gud skal det nok gå alt sammen.”

Bibelen korrigerer vores gudsbilleder

Det er tydeligvis to vidt forskellige gudsbilleder: den bebrejdende Gud kontra den bekræftende Gud. At have Gud på nakken kontra at have Gud i ryggen.

Nu er sagen bare, at vores *billeder* af Gud ikke nødvendigvis er identiske med den *virkelige* Gud. Den virkelige Gud er jo, som han er. Uanset hvilket billede vi har af ham. Gud er Gud.

Israelitterne i GT mistede af og til tålmodigheden med Gud. De syntes, han svigtede dem. Og så begyndte de gradvist at tilbede afguder. Eller de tilpassede deres gudsbillede til noget mere forståeligt og acceptabelt: en, der tilpassede sig deres dagsorden; en, der opfyldte deres behov.

I virkeligheden tilbad de ikke længere den levende Gud, men de tilbad guder, som var skabt i deres eget billede, afguder.

Den fare er også aktuel for os. At vi ikke accepterer Gud, som han er beskrevet i Bibelen. At vi forsøger at få ham til at tilpasse sig vores billede af en rimelig gud.

”Han er velkommen som krydderi i tilværelsen, så længe han bekræfter mig i det, jeg gør. Så længe han ikke vil være øverste autoritet i mit liv. Så længe han ikke blander sig i det, jeg ikke spørger ham om. Han må indrette sig under de rammer, vi sætter,” er det fristende at tænke.

Men Bibelen advarer os mod at lave afgudsbilleder! Og så giver den os hjælp til at få korrigeret vores mere eller mindre skæve gudsbilleder. For i Bibelen og i mennesket Je-

sus Kristus har Gud åbenbaret sig. Vist os, hvem han i virkeligheden er.

Gud er højt ophøjet og hellig

Der tegnes i Bibelen mange streger til det samlede billede af Gud. Han er ikke sådan lige at indfange i et enkelt billede – jo, i Jesus (Hebr 1,3)! – men Bibelen afslører mange dimensioner af og ”billeder” på, hvordan Gud egentlig er. Jesus omtales eksempelvis både som *løve* og *lam*.

Her i artiklen vil jeg blot henlede opmærksomheden på et enkelt skriftsted, der siger noget væsentligt om Gud:

”Dette siger den højt ophøjede, som troner for evigt, og hvis navn er Hellig: ’Jeg bor i det høje og hellige og hos den, der er knust, hvis ånd er nedbøjet, for at opleve det knuste hjerte. Jeg anklager ikke for evigt og vredes ikke for altid’” (Es 57,15-16a).

Den virkelige Gud er ophøjet. Han er ikke skabt af menneskers forestillinger. Han er ikke bare en skulderklappende kammerat. Han er derimod den, der ejer hele universet. Det er ham, der har givet os livet. Og vi står til regnskab over for ham. Det er altså ikke ham, der står til regnskab over for os.

Det ændrer ikke noget på Gud, om vi overhovedet tror på ham eller hvad vi tror om ham. Hvis Gud kun eksisterer i kraft af, at vi tror på ham og hvad vi tror om ham, så er han jo ikke andet end en menneskeskabt afgud.

Det kan derimod godt være svært at få øje på Gud. Han kan indimellem føles så fjern og utilnærmelig, langt fra min hverdag. Sådan kan det især opleves, når man står midt i en livskrise. Så selvom man tror på Gud, kan det opleves, som om han ikke er nærværende. Man kan kun få øje på, at ”han bor i det høje og hellige”.

Gud er nærværende og forsonet

Men der er et forløsende ”og” i Esajas-verset: ”Gud bor i det høje og hellige og hos den, der er knust ...!” Den hellige og ophøjede Gud er altså reelt helt nærværende hos den, der er knust.

Den, der oplever krise. Den, der oplever fiasko. Den, der føler sig som en ugudeligt synder.

Lige netop dér bor Gud. Ikke sådan, at han med et fingerknips løser alle vores problemer. Men han *er* nærværende – midt i det, der gør ondt, midt i kaos, midt i syndens verden.

Hvordan kan Gud både være hellig og utilnærmelig og samtidig helt nærværende? Det kan han på grund af Jesus. For Jesus er både Gud og menneske. Og i ham er der skabt forbindelse mellem Gud og os. Det er det centrale i Bibelens billede af Gud.

Gud ville ikke nøjes med at sidde på sin ophøjede trone, men ønsker at dele evigheden med os. Derfor måtte Jesus genetablere forbindelsen mellem Gud og os.

Det indebærer, at alt det, jeg synes, jeg burde og skulle for at være gode venner med Gud – det har Jesus gjort for mig. Det giver mig en helt anden overskrift over mit liv: *Jesus er nok!*

Så kan jeg slippe for det bebrejdende gudsbillede, hvor Gud er på nakken af mig og siger "ikke nok". Og jeg skal ikke spises af med det bekræftende gudsbillede, der er menneskeskabt og ikke kan give mig større trøst end "det går nok".

Den befriende virkelighed er, at Gud, som er ophøjet og hellig, alligevel gerne vil være sammen med mig. Med dette bibelske gudsbillede kan jeg frimodigt se Gud i øjnene.

Jesus er nok!

Ordene i Esajas' Bog blev vel at mærke sagt til et folk, der var faldet i afgudsdyrkelse og derfor var knust under Guds dom og straf. I den situation fik de at vide, at befrieren var på vej.

I dag – på den anden side af Jesu komme og NT's nedskrivning – ved vi, at netop Jesus var den befrier. Igennem ham er Gud kommet os helt nær. Og han er nok. Det gælder også dem med dårligt selvværd, mislykket karriere eller familieliv. Eller dem, der er kommet ud på et sidespor i forhold til Gud pga. ulydighed eller ligegyldighed, men som nu vender tilbage til ham.

Jesus har forsonet os med Gud. Han har opfyldt alle de krav, Gud med rette stillede til os, og som vi ikke kunne leve op til. Det er derfor, Gud siger: "Jeg anklager ikke for evigt og vredes ikke for altid."

Vreden og anklagen og alle bebrejdelse er nemlig blevet rettet mod Jesus. Han måtte dø under Guds vrede, så vi kan

Den befriende virkelighed er, at Gud, som er ophøjet og hellig, alligevel gerne vil være sammen med mig

møde Guds åbne arme. Der er tale om en forsonet kærlighed, hvor han ikke bare accepterer mig og siger, at "det går nok". Men han glæder sig over mig – og siger: "Jesus er nok!"

Så behøver jeg ikke gå rundt med halvdårlig samvittighed. Jeg må aflevere det hele – skyld, skam og halvdårlig samvittighed – hos Jesus. Jeg skal ikke score point hos Gud, men kan på grund af Jesus få lov at være nære venner med Gud – nu og i al evighed.

En del af det her gik op for mig i sin tid på Sædding Efterskole, og så er det gået op for mig flere gange siden, når jeg i mellemtiden igen og igen har glemt det.

Jeg skal ikke lytte til de falske stemmer indeni, der råber halve sandheder om, at det enten *ikke er nok*, eller at *det går nok* med mit syndige og ufuldkomne liv. I stedet må jeg lytte til Bibelens sande stemme, der viser min virkelige situation: *Jesus er nok!* Den overskrift er både værd at leve på og at dø på.

Far! Helliget blive dit navn!

Billedet af Gud som den, der både er hellig og ophøjet og samtidig nærværende og barmhjertig, skinner også igennem i bønnen Fadervor:

"Vor far" udtrykker barnets trykke henvendelse til sin nærværende far. Og i næste sætning udtrykkes ærefrygten: "Helliget blive dit navn." Gud er hellig og ophøjet og nærværende far i Jesus Kristus.

Når jeg er døbt og klamrer mig til Jesus, så er Gud min far. Det er trygt at være hos ham, der vil mig det bedste – og som har magten til det. Samtidig har jeg en ærefrygt for Gud, for han er hellig, så jeg spørger ham, hvordan jeg kan ære ham.

Gud ønsker at være autoriteten i min hverdag. Han er netop *Gud*. Og Gud er *god*. Han er ikke en bekræftende rygklapper, der altid giver os medvind på cykelstierne. Han lader os komme ud i modvind og tugter og opdrager os – for at passe på os. For han ved bedre end vi selv, hvad vi dybest set trænger til.

Den virkelige Gud kan man ikke lave om på. Og det er også godt. For så er der fremtidshåb for os i Jesus. ■

FOR TROEN

Dine synder er tilgivet

AF LOUISE HØGILD

Fire smukke ord har magt til at ændre min livssituation totalt.

Louise Høgild, f. 1990

Stud.theol. og ungdomsrejse-
sekretær på Dansk Bibel-
Institut (DBI)
lhp@dbi.edu

December måned i min lejlighed er hygge, lys, julepynt og vaniljekranse. Men frem for alt, så er december lig med eksamens-tid; i år er ingen undtagelse. Jeg skal denne december bl.a. skrive en opgave, der omhandler teksten fra Lukasevangeliet kapitel 7 om kvinden i farisæerens hus.

Kvinden i farisæerens hus

Jesus er inviteret hjem til farisæeren Simon. De har knap fået lagt sig til bords, før en unavngivet kvinde forstyrrer festlighederne. Alle ved, hvem hun er; alle ved, at hun er en synder. Man mærker hurtigt den lidt fjendtlige og akavede stemning brede sig. Hun vasker Jesu fødder med sine tårer, tørrer dem med sit hår og salver dem med olie. Simon forarges: "Ved Jesus da ikke, hvem det er, som sidder der for fødderne af ham? Ved han ikke, at hun er syndig ...? Så kan han da umuligt være en profet!"

Jesus ser, hvad Simon tænker. Han fortæller derfor en lignelse om to skyldnere. Den ene skylder mere end den anden, men skyldnere er de begge. De er i og for sig lige dårligt stillede på trods af størrelsesforskellen på deres gæld. Ingen af de to kan betale. Begge får eftergivet de-

res gæld.

Jesus spørger så Simon: "Hvem af de to vil elske mest?" Simon er en god farisæer, så derfor kan han svare rigtigt på de fleste spørgsmål, også på dette. "Den, som har fået mest eftergivet, vil elske mest," svarer han.

Jesus vender sig mod kvinden. Jeg ser ham for mig med øjne fulde af omsorg, fulde af kærlighed. Et blik, der rummer kærlighed uafhængigt af vedkommende, som blikket falder på. Mens Jesus ser på kvinden, gør han Simon opmærksom på, at hun er den, som har elsket meget. Størrelsen af hendes synd fornægtes ikke. Hun var en synder, men fordi hun har fået meget tilgivet, elsker hun også meget.

Hvem er jeg?

Det første spørgsmål, lignelsen rejser i mig personligt, er: Hvem af de to skyldnere er jeg? Når jeg læser bibelteks-ter, som rejser et sådant spørgsmål, så sker det uhyggeligt mange gange, at jeg opdager, at jeg ligner farisæeren. Den bibeltro, til tider desværre moralprædikende farisæer, ham som vel egentlig inderst inde bare er drevet af et brændende ønske om at følge Guds lov, men som misforstår, hvorfor han

FOTO: ISTOCKPHOTO

skal følge den. Men når det gælder denne her tekst, så er mit svar ikke, at jeg er farisæeren. Nej, jeg opfatter mig tværtimod som den, der har fået tilgivet meget.

Kvindens synd identificeres ikke i beretningen. Det betyder, at jeg får lov til at sætte mig selv på hendes plads. Jeg får lov til at stå der i Simons hus og opleve, at Jesus vender sit kærlige blik imod mig og siger til mig: "Dine synder er tilgivet." Disse fire smukke ord har magt til at ændre både kvindens og min livssituation totalt.

Elsker jeg meget?

Det andet spørgsmål, som jeg stiller mig selv efter at have læst beretningen, er: Hvordan reagerer jeg på Jesu ord om tilgivelse af mine synder? Kvinden reagerer med kærlighed, med handling. Hun reagerer ved at elske meget. Hun gør alt det for Jesus, som Simon ikke gjorde.

Jeg kan ikke lade være med at spørge mig selv: *Elsker jeg meget?* Jeg er ikke i tvivl om, at jeg har fået *tilgivet* meget, men *elsker* jeg meget som resultat af den tilgivelse?

I min familie har op til flere medlemmer helt afgjort gaver som et af deres primære kærlighedssprog. Derfor handler julen på en særlig måde for mig om at elske. Alligevel er jeg ban-

ge for, at jeg ikke har lært lektien. Jeg er bange for, at jeg måske nok ligner kvinden, når det handler om gældens størrelse, men ikke når man ser på størrelsen af hendes kærlighed.

Tværtimod opdager jeg, at spørgsmålet, som også Paulus bliver stillet (Rom 6,1f), sniger sig ind i mine tanker, ind i mit sind: *Når nu nåden bliver større, når synden bliver større, kan jeg så ikke godt synde?* Paulus' svar er meget fast og aldrig vaklende: Aldeles ikke! For den, som har fået tilgivet meget, elsker meget. Sådan er sammenhængen; kærligheden følger tilgivelsen.

Når jeg står der i Simons hus og Jesus har set på mig ... og givet mig sin tilgivelse, så kan jeg samtidig høre ham sige:

"Så elsk da meget, Louise. Elsk mig, synd ikke mere. Elsk dine medmennesker, alle dine medmennesker, und dem det bedste. Giv meget, også selvom du kun får lidt igen. Jeg elsker dig uanset, Louise. Du har min tilgivelse pga. min kærlighed, ikke pga. din. Når jeg nu har taget din store gæld, fordi jeg elsker dig, så elsk meget!"

Julehyggen skæmmes lidt af eksamenslæsning, men når lys, pynt og vaniljekranse sættes sammen med teksten om Jesus og kvinden i farisæerens hus, så kan jeg faktisk godt hygge mig med eksamenslæsning. ■

Elsker jeg meget? Jeg er ikke i tvivl om, at jeg har fået tilgivet meget, men elsker jeg meget som resultat af den tilgivelse?

Forsoningen og formaningen i forkyndelsen

AF ARNE HELGE TEIGEN. OVERSAT AF JØRGEN BONDE/RED.

Hvordan kan vi både forkynde, at Jesus har sonet al synd, og samtidig forkynde Guds lov til omvendelse og vejledning?

Hvordan skal forholdet mellom Jesu forsoning og den bibelske vejledning ud fra buddene (formaningerne) forstås? Det er et af de spørgsmål, der diskuteres for tiden.

Fra flere sider hævdes det, at Jesu forsoning har ophævet lovens evige gyldighed. Over for dette fastholder andre, at buddene – og dermed også den nytestamentlige formaning – er udtryk for Guds evige vilje, og derfor kan de ikke ophæves eller ændres.

Jeg tilslutter mig den sidste opfattelse. Samtidig vil jeg påpege, at vi her står over for et tema, der udfordrer forkyndelsen. Hvordan kan vi på den ene side forkynde, at Jesu frelse er en fuldkommen soning for alle vores synder, og samtidig også forkynde Guds lov til omvendelse og vejledning for kristne?

Jeg vil reflektere over disse spørgsmål med udgangspunkt i, at forkyndelsen er et nådemiddel.

Forkyndelsen skal være nådemiddel

I luthersk teologi finder vi en klar definition af, hvad nådemidlerne er. Grundlæggende set er nådemidlet Guds ord, som meddeler os Guds tilgivelse for alle vores synder for Jesu skyld. Dette budskab – syndernes forladelse – kaldes *evangeliet*.

Det konstituerer dåben og nadveren som nådemidler, og det kvalificerer forkyndelsen som nådemiddel. Forkyndelsen er med andre ord kun nådemiddel, såfremt den siger os, at Gud tilgiver os vores synder for Jesu skyld. Det forhindrer imidlertid ikke, at forkyndelsen også må formidle Guds lov. Selv om loven i og for sig ikke er nådemiddel, må den forkyndes. Jeg vil begrunde det i det følgende.

Der må skabes behov for at få tilgivelse

Mange moderne mennesker synes, det er me-

Loven kræver og dømmer og giver ingen nåde

ningsløst at tale så meget om tilgivelse og frelse fra synden. Den egentlige årsag til dette er, at de ud fra deres naturlige forudsætninger ikke føler noget behov for at få tilgivelse hos Gud. Det er noget, som har præget mennesker til alle tider.

Derfor må loven altid forkyndes. Loven skaber nemlig behov for nåden. Sådan er det, fordi loven viser os, hvad Gud kræver – hvordan vi skal leve, tænke og føle for at være i samklang med Guds gode vilje.

Samtidig er det sådan, at loven aldrig giver nogen form for nåde eller kraft til at blive sådan, som Gud kræver. Loven konfronterer os og gør det klart for os, at vi er skyldige til Guds dom. Forkyndelse af loven er altså nødvendig, ikke fordi den i og for sig er et nådemiddel, som giver kraft og styrke, men fordi den gør os modtagelige for evangeliets budskab.

Det, vi har skrevet indtil nu, minder os om, at Guds ord, som er åbenbaret i Bibelen, har to sider. På den ene side er ordet lov. På den anden side evangelium.

Loven kræver og dømmer og giver ingen nåde. Evangeliet derimod stiller ingen betingelser eller krav, som mennesket skal opfylde for at blive frelst. Derimod siger det, at Jesus Kristus har gjort alt det, Gud kræver af os i loven. På dette grundlag tilbyder evangeliet frelse fra dommen over vores synder (Hebr 4,12. Rom 3,19. 1 Kor 14,24f. Joh 4,10. Joh 7,37f. Rom 8,14. 1 Joh 1,6ff).

Når Gud opsøger et menneske for at frelse og tilgive, bruger han både loven og evangeliets budskab. Begge dele er Guds ord. Men kun evangeliet – der tilbyder os tilgivelse uden at kræve nogen form for modydelse – er nådemiddel. Kun det giver os tilgivelse for synden og skaber troens tillid til Gud i os. Alligevel, selv om et menneske er kommet til tro på evangeli-

et, trænger det fortsat til at høre Guds lov. Jeg vil begrunde det i det følgende.

Forkyndelse til helliggørelse

Ved troen på forsoningens budskab bliver vores forhold til Gud helt nyt. Vi er ikke længere under Guds dom. Vi lever under Guds nåde, og Guds lov kan ikke længere dømme os. Ved dette bliver vi "født på ny", og genfødslen fører til, at vi får en helt ny trang til at leve efter Guds vilje.

Samtidig mærker vi, at der er meget hos os, som er i modstrid med trangen til at leve efter Guds ord (Rom 7,15). Ja, vi oplever, at der er noget i os, som uforbederligt ikke vil det, Gud vil. Vi får sådanne erfaringer, fordi vi som troende faktisk ønsker at indrette vores liv efter Guds ord.

Når vi spørger, hvordan vi skal leve som kristne, svarer Guds ord ved at vise os tilbage til Guds lov, dvs. til buddene og formaningerne. Som kristne oplever vi, at disse ord fortsat anklager og dømmer os. Sådan er det, selv om vi samtidig forstår, at loven er Guds gode vilje med vores liv. Til tider skaber det forvirring, angst og fortvivlelse for mange kristne. Vi spørger: Hvordan kan det gå til, at jeg både vil og ikke vil leve for Jesus? Hvorfor har jeg lyst til synden? Hvad skal der til, for at jeg kan leve som en kristen?

I mødet med dette må forkyndelsen sige, at det ifølge Bibelen faktisk hører med til totalbillede af en kristen, at der er en indre kamp, som jeg her har antydnet. Der er virkeligt noget i os, som ikke kan forbedres eller blive anderledes. Vi mærker, at synden vil tage magten over vores vilje og vores liv. Paulus skriver om det i Romerbrevet 7,15: «For jeg forstår ikke mine handlinger. Det, jeg vil, det gør jeg ikke, og det, jeg har, det gør jeg.»

Arne Helge Teigen, f. 1957

Førsteamanuensis ved Fjellhaug International University College, Oslo
ateigen@fjellhaug.no

*I og for sig giver
formaningerne
ikke kraft til at
leve som kristne*

I den lutherske opbyggelseslitteratur forklarer man dette med, at en kristen har “to naturer”, som er i strid med hinanden. Menneskets “gamle natur” er dybest set så domineret af synd, at den ikke lader sig forandre eller forbedre. Genfødslen er derfor ikke en *forbedring* af vores medfødte natur. Genfødslen betyder derimod, at der skabes noget helt *nyt*, som må leve sammen, og i strid med, den oprindelige og uforbederlige syndige natur i os.

Som kristne har vi vores egentlige, evige identitet i Jesus Kristus og i det nye, som han skaber i os. Vores nye natur skal ikke dø; den er evig. Den gamle natur skal derimod ikke følge os ind i evigheden. Den skal definitivt dø, den dag vi dør legemlig, i troen på Jesus Kristus.

Ifølge Skriften skal den nye natur i en kristen udfolde sig og vokse, mens den gamle natur skal miste sin kraft. Forkyndelsens opgave er at hjælpe troende mennesker både til at forstå dette forhold og til at leve i det på en sådan måde, at det nye liv får plads til at vokse. Det kan kun ske, ved at vi som kristne hele tiden lever i Jesu nåde.

Forsoningens budskab skal derfor lyde også for kristne. Ordet om forsoningen må forkyndes på en sådan måde, at det anvendes på den spændingsfyldte situation, det troende menneske befinder sig i. Det skal anvendes på dem, sådan at de forstår, at de – trods synden, som stadig er i dem – alligevel ikke er under Guds dom.

Når det sker, vil det nye liv vokse frem indefra. Med det udgangspunkt kan vi herefter sige noget om formaningerens plads i forkyndelsen.

Formaninger

Formaning er betegnelsen for den forkyndelse, som viser kristne mennesker, hvordan de skal leve. For bedre at forstå, hvordan formaning skal forkyndes, må vi sige lidt om, hvordan forholdet er mellem troen og de gode gerninger.

Dette forhold kan misforstås, fordi man ikke er helt klar over, hvad tro er.

Dybest set er troen den tillid til Gud, som opstår i os, når vi hører evangeliets budskab. Ligesom tillid mellem mennesker ikke kan opstå af sig selv, men bare ved det indtryk, et andet menneske gør på os, sådan kan troen på Jesus kun opstå gennem det indtryk, vi får af ham gennem frelsens budskab.

Når vi har gjort os dette klart, forstår vi, hvad troens gerninger er, og hvordan vi skal forkynde om dem. Troen er dybest set tillid. Dermed er troens gerninger det, vi gør, fordi vi har fået troens tillid til Jesus Kristus og derfor lader os vejlede af hans ord. Troens gerninger er, for at sætte det på spidsen, tillidens gerninger.

Hvilke gerninger er det så, Gud pålægger os at gøre? Her giver Luther et meget tydeligt og hverdagsaktuelt svar i sine to katekismer. Gennem De ti bud lærer en kristen, hvordan han eller hun skal leve i forhold til sin familie, i forhold til menigheden og i forhold til staten og samfundet.

Guds bud er gode

I vores tid er der et stort behov for at vejlede om, hvordan kristne skal leve. Vores kultur er præget af en mentalitet, som er kritisk over for Guds bud. Desværre ser vi, at det af og til også smitter af på mennesker, der bekender sig som kristne.

Forkyndere har derfor en vigtig opgave i at forkynde buddene som formaning til kristne mennesker. Men formaning må forankres i læren om forsoningen og frelsen. Hensigten med formaning er jo, at vi skal gøre troens gerninger, og troens gerninger kan kun gøres, når tilliden til Jesus Kristus stadig fornyes hos os gennem nådens budskab.

Buddene er Guds gode vejledning for vores liv. Det bør vi forkynde med frimodighed, også over for ikke-kristne mennesker. Tænk, hvad mange

ville være blevet sparet for, hvis de havde indrettet sig efter det, Bibelen lærer os, fx om seksualmoral og ægteskab. Mange børn ville have fået en tryggere og bedre opvækst. Mange andre vanskeligheder ville man også kunne have undgået.

Jesus vil os det bedste. Derfor giver han os mere end syndernes forladelse og frelsen. Han giver os også buddene, og han vil, at vi skal følge dem.

Hvad er så grunden til, at en kristen følger de bud, Jesus giver os? Svaret finder vi som nævnt i troen. Tro er tillid til Jesus; ikke bare som frelser, men også som vejleder. Sådan tænker en kristen, selv når lydighed mod buddene fører ham ind i konflikter eller vanskeligheder i mødet med de krav, som ellers stilles til os i samfundet.

Særligt behov i vores tid

Indledningsvis spurgte vi, hvordan vi kan forkynde både om Jesu fuldkomne forsoning og samtidig give bibelsk vejledning ud fra buddene. Vi har forsøgt at svare på det med udgangspunkt i, at forkyndelsen skal være et nådemiddel. Forsoningen og evangeliet ophæver ikke loven, men det skaber trang i mennesket til netop at leve efter Guds lov.

I mødet med vores tid er det særlig nødvendigt at påpege, at Guds lov er god for alle mennesker. Den er god, både fordi den viser os vores synd og urenhed i mødet med Guds godhed, og fordi den er Guds gode vejledning for vores konkrete liv.

Kristne mennesker har behov for formanende forkyndelse. I og for sig giver formaningerne ikke kraft til at leve som kristne. Derfor må også formaningerne forkyndes sammen med evangeliet. Ligesom lovens dømmende funktion skaber behov for evangeliets budskab om nåde, skaber nåden behov for den vejledning, som gives i formaningerne. ■

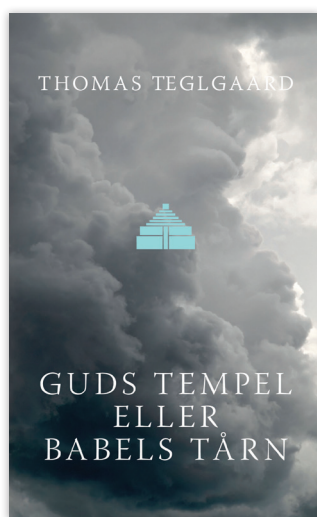

FOTO: PUGGAARD

Når vi spørger, hvordan vi skal leve som kristne, svarer Guds ord ved at vise os tilbage til Guds lov, dvs. til buddene og formaningerne.

Guds tempel eller Babels tårn

BOGANMELDELSE AF CHRISTIAN HØJGAARD JENSEN

Guds tempel eller Babels tårn

Thomas Teglgaard
Lohse, 2018
153 sider, kr. 149,95

Han kommer efter min mening med en sund advarsel mod blind tillid til "videnskab", men mangler til gengæld en hel del i diskussionen af, hvad videnskab er

I sin letgenkendelige, friske og provokerende stil har Thomas Teglgaard (TT) skrevet en opfølgning på sin roman *Tårnet i Sinear* fra 2011. I bogen argumenter han for, at beretningerne om syndfloden og Babelstårnet skal læses fuldt ud bogstaveligt, til trods for at moderne videnskab anfægter dette.

Bogen kan virke lidt rodet med en blanding af "videnskabelige" argumenter og opbyggelige pointer, men alligevel kan man groft sagt dele bogen op i to dele.

Første del (kap.1-6) beskæftiger sig med spørgsmålet om Babelstårnets historiske troværdighed. TT argumenterer for, at man skal læse stamtavlerne i Første Mosebog absolut bogstaveligt, og at de danner

grundlag for dateringen af Babelstårnet. Undervejs adresseres centrale problemstillinger såsom tro i forhold til videnskab og herunder kristnes forhold til videnskab. Den gennemgående pointe er, at hvis moderne videnskab modstrider en bogstavelig læsning af Bibelen, må man forkaste videnskaben (fx s. 18).

Anden del (kap.7-10) er mere opbyggelig. Beretningen om Babelstårnet udlægges som en grundlæggende fortælling om menneskets oprør mod Gud og trang til selv at ville have æren. TT kommer med mange relevante eksempler på, hvordan også moderne kristne står i fare for at bygge babelstårne snarere end at holde sig til Guds ord og frelsen i Kristus.

Bogens helt store styrke er dens stærke beskrivelse af nutidige "babelstårne", som fører kristne væk fra Kristus. Her nævnes primært videnskab, men også lovsang og verdslig anerkendelse.

TT kommer efter min mening med en sund advarsel mod blind tillid til "videnskab", men mangler til gengæld en hel del i diskussionen af, hvad videnskab er. Tro og

videnskab er *ikke* modsætninger – hvad Teglgaard også indrømmer (s. 38), men desværre ikke ser ud til at fastholde i sin bog. Man mangler en definition af videnskab og en skelnen mellem ideologiske forudsætninger (som man kan kritisere) og selve den videnskabelige metode (som er grundlæggende for al tænkning). Problemet er, at hvis man afviser videnskab som metode, ender man med intuition, og det sidste er der desværre en del af i bogen (fx s. 36 og 77).

Helt grundlæggende stilles læseren over for et alternativ: en videnskabelig tilgang til Babelstårnsberetningen eller en bogstavelig læsning. Det er et falskt alternativ, fordi vi kun kan vide, om teksten skal læses bogstaveligt, hvis vi kender tekstens genre, og så er vi allerede i gang med en videnskabelig diskussion.

Alt i alt rejser bogen altså mange gode og provokerende spørgsmål, men svarene skal dog desværre findes andre steder. Det er ærgerligt, for anliggendet er vigtigt, og vi har brug for at beskæftige os med disse spørgsmål i en dansk kontekst. ■

Den kristne forkyndelse

BOGANMELDELSE AF PETER THORSEN

Den kristne forkyndelse

Jakob Valdemar Olsen (red.)
Kolon 2018
258 sider, kr. 249,95

Det vigtigste for den kristne menighed må være, at forkyndelsen, med Guds ufejlbarlige ord som autoritet, står som det helt centrale. Derfor er det også relevant med en bog, der har det som sit hovedanliggende at arbejde med den kristne forkyndelses betydning.

Bogen er skrevet af lærere på DBI og består af syv artikler, der har "et fælles brændpunkt, som samler sig om forkyndelse som formidling af et bibelsk anliggende."

I artiklen "Mosebøgernes brug som vejledning" forsøger Nicolai Winther-Nielsen at lede læseren ind i en dybere forståelse af, hvordan Mose-loven skal læses, og hvad det betyder for brugen af den rent praktisk i kirken.

Børge Haahr Andersen (BHA) skriver i artiklen "At tolke og prædike over Jesu lignelser" om, hvordan Jesus, med rod i GT, forkynder gennem lignelser. BHA reflekterer og kommer med gode råd til, hvordan vi i dag kan læse, tolke og anvende Jesu lignelser.

Peter Olsen citerer bl.a. Martin Luthers opfordring til prædikanten – "Træd frimodigt

op. Luk munden op. Hold hurtigt op" - i sin gennemgang af Luthers forståelse af det talte ord: I forkyndelsen er det Guds egen røst, vi hører. Derfor er det ikke prædikantens ansvar, om ordet virker til forhærdelse eller tro, men han må frimodigt forkynde den Gud, han selv har mødt i den Hellige skrift.

Der er to artikler om hhv. Søren Kierkegaard som prædikant (af BHA) og C.S. Lewis' prædikener og prædikenstil (af Jakob V. Olsen). Anliggendet er, at ingen af de to store navne skal kopieres, men kan bruges som inspiration for dem, der står i en forkyndende opgave.

Kristian Mogensen skriver om omvendelse i Sydetiopien i lyset af NT. En rigtig spændende artikel, der kaster lys over omvendelses-begrebet ud fra den nytestamentlige forståelse. Mogensen påpeger, at "forkyndelsens og undervisningens opgave er at betone, at en indre forandring i sindet ikke kan skilles fra synligt at vende sig til Gud og at handle i overensstemmelse med den forandring, der sker i sindet." Og så udfordrer han forkyndere til at

Bogen er et spændende kig ind i den teologiske arbejdsplads

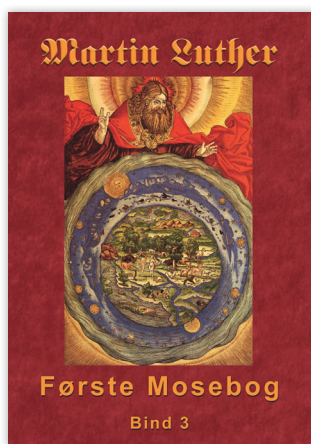
være lige så nuancerede som Bibelen, når skiftet fra at leve uden Gud til at leve med Gud skal beskrives.

Carsten Elmelund Petersen tager i sin artikel – med udgangspunkt i undersøgelsen "God forkyndelse" fra 2015 – fat i, hvilken plads loven har i nutidens forkyndelse, om vi i dag i praksis nærmer os en form for antinomisme, hvor brugen af bibelsk lov er forladt.

Bogen er et spændende kig ind i den teologiske arbejdsplads. Det er en bog, der kræver tid til fordybelse, da der ikke bliver sparet på de teologiske fremmedord. Hvis man står i en undervisnings- eller forkynderopgave, er bogen relevant og kan anbefales som inspiration og stof til eftertanke. ■

Første Mosebog – bind 1-4

BOGANMELDELSE AF LARS JENSEN

Første Mosebog – bind 1-4

Martin Luther

(Den store Lutherserie)

Books on demand 2018

Fra kr. 245,- pr. bind

Kan købes på bethesdas.dk

Jeg indrømmer gerne, at jeg ikke har fået læst alle sider af Luthers forelæsninger over Første Mosebog minutiøst igennem. Det skyldes bl.a., at der er tale om fire bind med samlet 1668 sider. En ordentlig omgang. Bøgerne er en del af en omfattende serie med foreløbig 36 titler. Det drejer sig primært om Luther, mens enkelte skrifter af Melancthon og Pontoppidan også er med.

Mange af Lutherteksterne har aldrig været udbredt på dansk før, selvom de egentlig siger meget om Luthers teologi. Blandt andre vil man kunne finde kommentarer og prædikener over Johannes-evangeliet kapitel 1, Første Petersbrev m.fl. Ligeledes er der skrifter, der handler om dåbens betydning, menighedernes ret til at kalde præster, og en samling af skrifter mod samtidens sværmere. Alt i alt kommer serien bredt omkring i vigtige, men mindre kendte, Luthertekster.

Serien hedder "Den store Lutherserie", og teksterne i serien findes også på lutherdansk.dk, som administreres af Finn B. Andersen, der står bag oversættelsen af flertallet

Mange af Lutherteksterne har aldrig været udbredt på dansk før

af teksterne. Det er tekster fra denne hjemmeside, der nu udgives som Books-on-demand, idet der trykkes de eksemplarer, der bliver efterspurgt. Designet bærer præg af konceptet, men prisen bliver derved tilsvarende billigere.

Denne udgave af Luthers forelæsninger over Første Mosebog er blevet til ved en opdatering af en dansk-norsk udgivelse fra 1863, som løbende er blevet sammenlignet med den latinske videnskabelige udgave (WA). Det bærer sproget præg af, idet man kan mærke, at der ikke er tale om helt så flydende dansk som i andre Luther-udgivelser. Det til trods, synes jeg, at den er læseværdig.

Hvis man giver sig i kast med bøgerne, vil man få nogle sjove oplevelser – eksempeltvis

når Luther fortolker Bibelen første tre kapitler i diskussion med datidens videnskabelige forståelse. Særligt i de fire bind, der er blevet til som forelæsninger fra 1535-1545, står det meget klart, at Luther skriver ind i en helt anden tid end vores. De mest mærkværdige udsagn, der kræver kendskab til forskellige historiske forhold, kan man dog bare lade ligge (eller afhjælpe dem med Google!).

Luther mister aldrig sigtet. Igen og igen drages der paralleller til NT og Kristus, og hovedsigtet er altid at opbygge tilhørerne i troen. Giver man sig i kast med læsningen, vil man få mange bibelske, opbyggelige pointer med sig. Der er mange sunde udfordringer til vores tid. Det kan varmt anbefales. ■

IDEER TIL YDERLIGERE AFKLARING OM kønsidentitet

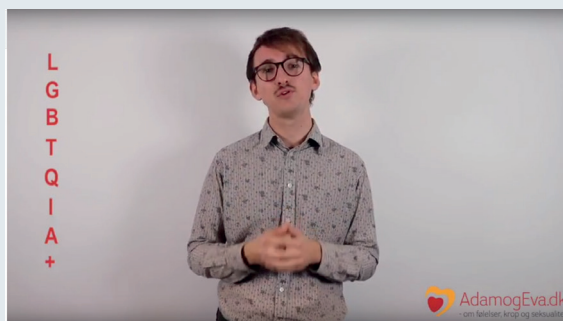

BARE SIG NEJ!

– et personligt opgør med
letkøbte svar om køn og seksualitet

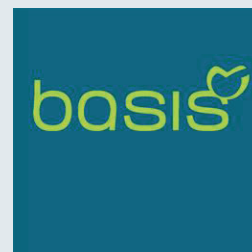
Ed Shaw

Credo 2017

VIDEO

Kort præsentation af LGBT-udfordringer
v. Jacob Munk
kortlink.dk/w3zf

BASIS

Foreningen Agape har en arbejds-
gren, der ønsker at hjælpe menne-
sker, der oplever seksualiteten pro-
blemfyldt. Se mere her:
agape.dk/Tilbud/Basis

FOREDRAG

Olof Edsingers foredrag på Evangelisk Luthersk Net-
værks Inspirationsdag 2018:

[luthersk-netvaerk.dk/resource/koen-og-kirke-
kirkeinspiration-2018](http://luthersk-netvaerk.dk/resource/koen-og-kirke-kirkeinspiration-2018)

Foredrag af Carsten Elmelund Petersen, Ole Rabjerg
og Michael A. Mørch fra Agape og CTIP's temadag
om kønsidentitet 2018:

www.agape.dk/ShowPage.aspx?PID=215

DEBATINDLÆG

Af stud.theol. og projektmedarbejder Jacob Munk
[www.kristeligt-dagblad.dk/debatindlaeg/
jesus-har-kaerlighed-til-lgbt-personer-men-
sand-kaerlighed-taler-os-aldrig-bare-efter](http://www.kristeligt-dagblad.dk/debatindlaeg/jesus-har-kaerlighed-til-lgbt-personer-men-sand-kaerlighed-taler-os-aldrig-bare-efter)

FORMANDSBERETNING

Henrik P. Jensens formandsberetning ved LM's Landsgeneralforsamling
2018 har et afsnit om kønsidentitet:

dln.dk/om-os/download/generalforsamling

NASHVILLE-ERKLÆRINGEN

150 fremtrædende evangelikale ledere, fx John Piper, D.A. Carson, R.C.
Sproul og Kevin De Young, underskrev i 2017 *Nashville-erklæringen*, der
findes her i dansk oversættelse:

www.kirkelig-samling.dk/uploads/1/2/1/0/12107420/nashvillea4.pdf

RAPPORT

Kærligheden glæder sig ikke over uoverensstemmelsen fra 2015 forholder
sig til juridisk kønsskifte og dets samfundsmæssige og kirkelige kon-
sekvenser:

kortlink.dk/w3zh

UDGIVER:

Luthersk Mission
 Industrivænget 40
 3400 Hillerød

WWW.BUDSKABET.DK

TEMA:

Kønsforvirring

Nogle – ganske vist ikke mange, men måske især unge – mennesker har svært ved at identificere sig med det køn, de er skabt med. Det kan være en smertefuld følelse.

Samtidig hævder en markant strømning i samfundet, at det er op til den enkelte selv at definere, hvilket køn man er.

Det efterlader os alle i en stor forvirring – en kønsforvirring.

Vi vil derfor i temaartiklerne pejle os ind på, hvad Bibelen siger om kønsforskelle og kønsidentitet. Du får også en udfordring til at møde det medmenneske, der tilhører en seksuel minoritetsgruppe.

Ikke mindst ønsker vi at bringe alle kønsforvirrede et bedre budskab, end queer-ideologien formår. Det handler om at finde sin identitet i Kristus og i de tanker, Gud har med det enkelte menneske.

*Den virkelige Gud er
 ophøjet. Han er ikke
 bare en skulderklap-
 pende kammerat*

**OLE SOLGAARD
 SIDE 28**

FOTO: PEXELS

*Gud har forpligtet sig til ikke bare
 at redde vores sjæle, men også vores
 kroppe og hele den skabte orden*

VAUGHAN ROBERTS SIDE 22